

וטהר לבנו

חידושים וחיזוקים

חוקת

העלון נתרם על ידי ידידי היקר והאהוב מטבריה
לרפואת כל חולי עם ישראל

ד"ר יצחק פלג, ראש מרכז המחקר והחינוך של ההסתדרות הציונית, יזם את העלון "וטהר לבנו" כחלק מפרויקט "וטהר לבנו" שנועד להעביר את התורה לילדים ולנוער.

< העלון מחולק חינם – בשמחה מיועד לקחת לבית ללא תשלום >

זכה נא והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"

שמרון שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל העיד

הספר "מעורר מאוד"

ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה

ומרן שר התורה, בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:

"וטהר לבנו בתורתך ודבק לבנו במצוותך ויחד לבנו לאהבה וליראה את שמך"
נוסח שלא נמצא בסידורי התפילה ובמקורות

וטהר לבנו - 7 כרכים לחיזוק וזיכוי הרבים (2/7 כרכים נתרמו)

לתרומה והנצחות, ולדמי קדימה כ 170 ₪ לס"ט, אנה פנו :

יוחנן ריינר 0527120333 106855@gmail.com

אני מאמין שכל שבוע שהדפסת הספר מתעכב זה משמים,

ובנתיים בס"ד נוספים חידושים לספרים, אבל תפילתי שנכר שאזכה להדפיסם ולחלקם בישראל.

בס"ד יש כבר 1984 עמודי חידושים שנוספו ל7 הכרכים, חסר עוד 16 עמודים

בשביל שיחיה בכל כרך 400 עמודים

כרך בראשית + מועדים נתרמו - יש כבר בו 380 עמודים ועם יהיה בו גם הגדה של פסח 580

וטהר לבנו - חוקת

"זאת חוקת התורה"

מקיימים, כי מזמן לזמן משתנים הדברים, כי השכל וההיגיון משתנה להם כל הזמן.

והגאון הצדיק מאוסטראווע זצ"ל כתב, שקריאת שמע של שחרית מרמז על קבלת עול מלכות שמים על ידי חקירה, **ששחרית מסמל דבר שברור ומאיר לו כשמש. ולכן** אומרים מיד אחרי קריאת שמע **"אמת ויציב ונכון וחביב ונחמד ומתוקן ומקובל"**, דהיינו שקיבל את עול מלכות שמים ועול מצוות על ידי שהדבר התאמת אצלו בחקירה ובהבנה.

אבל קריאת שמע של ערבית מסמלת **אמונה פשוטה**, ולכן אומרים אחריה **"אמת ואמונה"** שקיבל עול מלכות שמים ומצוות ואת האמת על ידי **האמונה התמימה**, כי 2 הדרכים יחד נכונים. **ואולי** לכן בערבית מיד עם סיום קריאת שמע מוזכרים מיד הניסים והנפלאות, שזה מביא לאמונה תמימה בלי הבנה והיגיון, **אבל בשחרית** לאחר קריאת שמע יש אריכות בתפילה במהות האמונה שלנו מתוך הבנה מעמיקה **"ויציב ונכון וישר ואהוב ומתוקן ומקובל"**, ורק לאחר מכן מוזכרים הניסים והנפלאות שמחזקים את האמונה התמימה.

ונראה להוסיף, שלכן אומרים בשחרית **"אמת ואמונה חוק ולא יעבור"**, שלמרות שבשחרית קיבלנו את האמונה מתוך היגיון והבנה בכל זאת אנחנו מוסיפים שאצלנו האמת וקיום המצוות זה גם מתוך אמונה ותמימות כחוק, כי על ידי זה האמונה לא תהיה כחוק לנצח ולא יעבור ולא יתבטל מאתנו ולא מהדורות הבאים אחרינו, אלא לעולם בכל הדורות נישאר באמונה ובקיום המצוות.

וכמו שהגמרא ר"ה ט"ז אומרת כמה טעמים על תקיעת שופר, והטעם המרכזי הוא - **"רחמנא אמר תקעו"** שבורא עולם ציווה וגזר לתקוע, נקודה.

ונלמד מזה שהאמונה התמימה היא עיקר כוחנו, וגם בדרך זו נשתיק את היצר הרע שבא להכשיל אותנו על ידי טענות שונות ומשונות, למשל הוא טוען לנו שהרבנים באים בקיצוניות, וזה קיצוני להגיד שזה אסור וזה אסור ובעצם הם אוסרים את הכל בקיצוניות מוגזמת, או שהוא מפתה אותך בטענה שהעולם התקדם ואי אפשר להישאר מצומצמים, ולכן תחיה כפי צורךך ורצונך, ולא לפי הגבלות הרבנים, אז זכור אסור לך להקשיב לו ולהאמין לו, אלא תאמר ליצרך, שתוק!!! אין לך ולי רשות להרהר!!! כי זה "חוק ולא יעבור".

וגם בעת ניסיון בשמירת העיניים היצר בא עם פרצות שונות ומשונות, זה כלום, זה שניה, חד פעמי, למה לך להילחם ולהתגבר הרי ניסיון זה גדול ממך בכמה מידות, ואין לך סיכוי, ולכן הוא מציע לך שתשכח מבורא עולם לרגע, ועוד הוא בא בשקרים ובפיתויים שונים ומשונים העיקר להכשילך ולהפיל אותך לגמרי.

אבל אתה אל תתווכח אתו אלא מיד תשתיק אותו ותגיד לו שתוק!!! אין לך רשות להרהר!!! "חוק ולא יעבור", כלום לא אתן לך, בלי שום ויכוחים, נקודה!!! ולא נשכח שאפילו יוסף הצדיק היה צריך להסתלסל בשתוק עם מנגינה משתלשלת "וימאן", אז אנחנו וודאי חייבים לסלסל שעה שלימה "שתוק- וימאן- חוק ולא יעבור- לא, נקודה".

"חוקת התורה" - איך רבי משה הדרשן מסביר טעמי מצוות פרה אדומה?

הרי שעוד קודם חטא העגל כבר הייתה מצוות פרה אדומה?? הרי שמצווה זו לא קשורה לחטא העגל, ואם כן מה פשר פירושו של רבי משה הדרשן??

ונראה שאדרבה רבי משה הדרשן מוכיח שהיה אפשר להסביר טעמים יפים על המצווה, אבל אחרי הכל ולמרות כל ההסברים יתברר לך שזה חוק בלי סיבה, כי פרה אדומה עוד לפני חטא העגל קיימת ולמדוה בני ישראל, סימן שכל טעמי המצווה יפים הם אבל עיקרה ושורשה הם גזירת המלך ללא טעם כי "זאת חוקת התורה".

פרה אדומה נקראת **חוקת התורה**, כי בתורה יש משפטים ויש חוקים, משפטים זה מצוות מובנות והיגיוניות שאפשר להסביר אותם גם לגויים, ואילו חוקים זה בלי הבנה והיגיון, אלא חוק הוא!! **וכמו** שכתב רש"י, לפי שהשטן ואומות העולם מציקים לישראל לומר מה המצווה הזאת?? ומה טעם יש בה?? לפיכך כתוב **"חקה"** שגזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה, ורש"י במשלי כ"ה ב' הוסיף: ולכן אין לך לחקור, אלא רק להסתיר ולומר גזרת מלך הוא.

ומאחר שביארנו שיש 2 סוגי מצוות, **מקשה האור החיים הקדוש** למה כתוב **"חוקת התורה"** שיש במשמעותה שכל התורה היא חוקים, והרי רק חלק מהתורה זה חוקים, ויותר מתאים שיהיה כתוב **"חוקת הפרה"** או **"חוקת הטהרה"**, וכפי שאכן כתוב לגבי קרבן פסח **"זאת חוקת הפסח!! ומתדוץ האור החיים** שאכן יש עניין גדול לקיים את כל מצוות התורה, כחוק וגזירת המלך, ולא נקיימם כי כך אני מבין שצריך וכדאי וצודק לעשות - כי זה הגיוני וצודק וחכם, אלא נקיים את כל המצוות כחוק שכך גזר ה'. **וכל כן למה??** התשובה לכך היא, כי השכל מתחלף מזמן לזמן, ומה שהיה הגיוני ומובן אתמול כבר לא הגיוני ומובן היום, ואילו התורה הקדושה היא נצחית ומצוותיה לא מתחלפות, ולכן עלינו לקבלה ולקיימם כחוקים וגזרות כך דרישת ה' מאתנו לנצח, נקודה.

ועל פי זה פירש הבית אהרן מאבד"ק פאטאק-זלאטי את הפסוק **"מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל"** תהלים קמ"ז, כי היהודים מקיימים גם המשפטים השכליים בתורת חוקים, ולא בגלל שהשכל וההיגיון מחייב לקיים את המצווה. **וביאר** את המשך הפסוק **"לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום"**, שאצל הגויים גם את המשפטים השכליים, הם -אומות העולם לא

משל לבן שפחה שטינף פלטין של מלך, אמרו תבא אמו ותקנח הצואה, כך תבא פרה ותכפר על העגל. רש"י בשם רבי משה הדרשן. הרבה מפרשים מקשים, שהרי על פי חז"ל מדוש תהלים ט' על מצוות פרה אדומה אמר שלמה המלך **"אחכמה והיא רחוקה ממני"**, אז איך יתכן שרבי משה הדרשן כן השיג והגיע לטעם המצווה???

ועוד קשה, שהרי במרה עוד לפני מתן תורה כתוב **"שם שם לוי"**, וכתב רש"י: במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם, שבת ופרה אדומה ודינים סנהדרין מ',

ללמדנו שלפעמים אנחנו חושבים שאנחנו מבינים חשבונות של מעלה, כי חלק מהתשבץ מסתדר לנו, ואנחנו בטוחים כבר שאנחנו יודעים מה העתיד לפי שכבר הבנו את ההתחלה לפי חשבון הנראה לנו, אבל פתאום הכל מתהפך כנגד כל החשבונות וכל ההבנות שלנו, ויש אנשים שנשברים מזה באמונה וביראת שמים.

וטהר לבנו - חוקת

לכן, זכור נזכור לעולם, אנחנו לא מבינים חשבונות שמים, אולי מותר לנו להתחזק לפי החשבון הנראה לעין ובעצם זה חובה כמו שכתוב "והחי יתן אל ליבו" אבל לא לקבע את החשבון כאמת מושלמת מלבד על פי גדולי ישראל שיכולים לקבוע חשבונות של מעלה, אבל לא אנחנו!!

"זאת חוקת התורה, ויקחו פרה אדומה"

אלא נראה לענ"ד שקרח דייק וסבר שרק מצוות פרה היא חוקה בלי טעם והסבר, ומשמע ששאר המצוות הם כן עם טעם והסבר והגיון, ולכן כשהחל לפקפק בהחלטות משה התיר לעצמו מכוח דיוק זה שדייק שבשאר המצוות יש מקום לחקור ולהרהר.

והתחיל לחקור בטעם הציצית והמזוזה, והבין מדעתו שעדיף בית מלא ספרים וטלית שכולה תכלת, וככה צחק על משה רבינו שגם במצוות האחרות אין היגיון וטעם אם זה נקיים את המצוות כפי שמושה מסר אותם. **וייתכן** שאם קרח היה רואה את דברי האור החיים הקדוש, שאת כל המצוות חובה לקיימם בתמימות, ולא בגלל שזה מובן בשכל והגיון אולי קרח לא היה חוקר ומתווכח וחוטא.

ללמדנו כמה עלינו ללמוד מוסר, כי גדול בתורה כמו קורח אם היה לומד ולוקח מוסר לא היה חוטא חלילה, ולכן נפסיק להיות כמו הרשע הכתוב בתהילים ששונא מוסר, אלא "החזק במוסר כי היא חייך".

זאת חוקת התורה" מעשה דמא בן נתניה

לעיני העמים אשר ישמעון את כל החקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה", הרי שמכבדים את ישראל דווקא על אשר הם מקיימים את החוקים?? וגם מוכח שהחוקים לא נסתרים מהגויים. **ומתוציט** המפרשים שבאמת הגויים לא מבינים את החוקים, רק כשהם רואים את התוצאות של שמירת וקיום מצוות התורה, איך שזה מעדן ומעלה את האדם לרמה אנושית גבוהה, אז הם מעריכים את ישראל כחכמים שהסכימו לקחת את התורה. **והגויים** לא יודעים מה בדיוק החוקים, הם רק קולטים שיש כוח בקיום התורה והמצוות והפעולות המוזרות להחכים את האדם, ואדרבה כשרואים תוצאה נפלאה ולא מצליחים להבין את כוחה לעומק זה נשמע כמו סוד חכם ועמוק.

כידוע ביום אחרי הקמת המשכן - ב' ניסן, בשנה השנייה מיציאת מצרים, כבר השתמשו באפר פרה אדומה, ואילו מחלוקת קרח היה לפחות חצי שנה לאחר מכן, שהרי המרגלים שהיה לפני מחלוקת קרח, זה היה ערב ט' באב שהרי בכו בליל ט' באב.

ואכן כתב החזקוני שפרשה זו נאמרה בא' ניסן שנה שנייה, ואם כן מדוע פרשת פרה אדומה נדחתה ונכתבה בתורה רק לאחר פרשת קרח???

ונראה לתרץ וגם לבאר **מדרש פליאה**, שכתוב במדרש "כיוון שראה קרח מצוות פרה אדומה יצא וחלק על משה", ופלא מה הקשר בין הדברים???

כתב האור החיים - כלפי יהודים מוטל עלינו שכל מצווה נקיימה לא רק בגלל הבנתנו בהיגיון המצווה אלא גם בגלל החוק וגזירת המלך שעלינו חובה לקיימה, **אבל** כלפי גויים יש חלוקה חדה בין המצוות, ועלינו להסתיר חוקים אלו מהגויים שאינם מסוגלים להבינם ולקבלם. **וכפי** שכתב רש"י, שהשטן ואומות העולם מציקים לישראל לומר מה המצווה הזאת?? **ומה** טעם יש בה?? לפיכך כתוב "חקה" שגזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה, **וברש"י** במשלי "ולכן אין לך לחקור, אלא רק להסתיר ולומר גזרת מלך הוא".

אמנם יש להקשות על הנחה זו, שהרי בפרשת ואתחנן [ד]- [ו] כתוב "ושמרתם ועשיתם כי הוא חכמתכם ובינתכם

דמא בן נתניא והפרה האדומה שקיבל בשכרו - המשך

עולם רוחני **ודאי** היה שמח **שיעירו אותו**, אז בעצם אולי דמא הבן לא פעל נכון וכשורה??

ועוד קשה למה קיבל פרה אדומה כשכר, הרי זה חוק בלי הסבר ועדיף היה שיקבל שכר יהלום ענק אחר או רווח ענק מדברים שגויים מבינים ונהנים, ולא שיתחבר ויתקשר לענייני חוקים של יהודים הלא מובנים?? הרי עלינו להסתירם מפניהם!!!

ונראה לתרץ, שהיות והוא עד כדי כך כיבד את הוריו כחוק בלי היגיון, אם כן היה בכוח המצווה הזו לחזק אותו ולחבר אותו ליהדות, שהרי למרות שהוא גוי קיים מצווה בלי היגיון אלא כחוק. **כי** זה היה דחיפה עבורו, **קדימה!!** אתה אמור להתחבר לעם השם ולהתגייר, **שכשם** שאתה כיבדת את אביך נגד השכל וההיגיון אלא כחוק, נקודה, בלי הסברים, שכשאבא ישן לא מעירים שיתהפך העולם!!

לכן דווקא אתה גם זכית בפרה אדומה, שגם היא מצוה של חוק בלי היגיון והסברים, שהרי אתה באותה ליגה, רק חבל שלא כתוב שהוא אכן ניצל את זה והתקדם עוד יותר והתגייר, כי הוא היה אכן אדם מיוחד במינו ולטובה.

בדרך שונה, נוצר קטרוג - המשך

ובמסירות נפש, לכן הגוי קיבל פרה אדומה ושיראו שנכון שהוא הסכים להפסיד כסף אבל זה היה בשביל מצווה

ולאחר הקדמה זו, יש מקום גדול לשאול בהקשר לסיפור המפורסם, שהגמרא בעבודה זרה דף כ"ג מספרת שפעם אבדה אבן מאבני החושן וחכמים שמעו שלגוי מאשקלון ששמו **דמא בן נתניה** יש לו בדיוק את האבן הזו למכירה, אז חכמי ישראל מירושלים באו לקנות ממנו אותה וקבעו אתו מחיר, וכשבא לתת להם את האבן ראה שאביו ישן על מפתחות הכספת, חזר לחכמי ישראל ואמר להם מצטער, אני לא יכול למכור לכם את זה עכשיו, והם חשבו שזה עניין של מחיר, לכן העלו את המחיר אבל הוא התעקש, עכשיו אני לא מוכר.

וכשהתעורר אביו, דמא הבן רץ אחריהם ומכר להם כפי המחיר הראשון שקבעו, כי לא רצה לרמות אותם!! ואמר להם באמת לא רציתי להעלות את המחיר, אלא בכנות לא רציתי להעיר את אבא שלי. **ולכן** זכה שבשנה הבאה נולדה בעדרו פרה אדומה וקיבל שכר עצום על פרה זו, כך שלא הפסיד מכל שכיבד את אביו.

ונשאלת השאלה, מה פתאום גוי לא רצה להעיר את אבא שלו?? הרי **בשביל מיליונים**, כל אדם בפרט גוי שאין לו

ובעצם האדמו"ר **מקאצק** באמת ואמונה כתב שהיה **קטרוג** גדול בשמים, שגוי כך כיבד את אביו ממש בתמימות

וטהר לבנו - חוקת

ולמרות כל מה שהשיג והתעלה וראה מה זה חביבות מצווה של עם ישראל, בכל אופן עצר ולא התקדם, וזה גם עצר את הקטרוג מעם ישראל, הנה גם **גוי צדיק כזה עצר ולא התמסר להתקרב ליהדות** למרות כל הרמזים והכוונה של בורא עולם, **כי למצווה חוקית בלי בסיס הגיוני גם גוי צדיק ומיוחד כזה - לא רצה להתחבר.**

אבל אנחנו יהודים יקרים, מתקדמים מחיל לחיל, מקדושה קלה לקדושה גדולה, ממצווה למצווה ולא עוצרים, כי חוקי התורה מתקנים אותנו ומעלים אותנו מדרגה לדרגה, וכאשר אנחנו מקבלים רמזים והזדמנויות אנחנו מנצלים אותם, כי **"מי כעמדך ישראל גוי אחד בארץ"**.

ללמדנו, שהבא להיטהר מסייעים בידו, אפילו לגוי בורא עולם פותח שערים בוא תתקדם, אבל הנה לך אנשים חזקים ומיוחדים במינם שעוצרים באמצע העלייה, ולא מנצלים את הרמזים וההזדמנויות, נו, ומה אתך?? הרי גם אתה כשאתה בא להיטהר הרבה פעמים בורא עולם שולח לך רמזים עבים בא צעד עוד כמה צעדים קדימה, ואפילו מזמן לך את הצעדים הבאים, ובכל זאת אתה נעצר, למה???????? למה לא לנצל את הרמזים והדחיפות של בורא עולם ולהתקדם בחזק עוד יותר קדימה?? למה להישאר במקום הרדוד ולא לפרוץ עוד יותר למעלה?? אז מהיום תהיה ערני לרמזים ולהזדמנויות שבורא עולם שולח לך בעת עלייתך, ותשתמש בהם ותנצל אותם, וככה תראה אור ה' בצעדי ענק אמן ואמן ובהצלחה.

ונפשנו קצה בלחם הקלקל

כתב רש"י לחם הקלוקל - לפי שהמן נבלע באיברים קראוהו קלוקל, אמרו: עתיד המן הזה שיתפח במעיים שלי, וכי יש ילוד אשה שמכניס ואינו מוציא.

העני שהפך לעשיר ב"ה. **ויחזקאל** סוף סוף הגיע לבקתה העלובה המטה ליפול של משה העני, והוא נוקש בדלת, ואף אחד לא פותח, ואז דפק בחוזקה וכמעט הפיל את כל הבקתה.

והנה סוף סוף הוא שומע את משה העני צועק ממיטתו, מי זה?? ויחזקאל עונה לו זה אני יחזקאל!! מהר פתח דחוף את הדלת!! אבל משה צועק ממיטתו תבוא מחר לא באמצע הלילה, אבל יחזקאל לא מוותר ועונה לו, זה דחוף תפתחחחחחח!!

ומשה העני קם ממיטתו ופותח בכעס את הדלת וצועק ליחזקאל מה דחוף? מה בוער לך להעיר בן אדם באמצע הלילה?? **ויחזקאל** מחייך ואומר לו: ר' מוישה זכית בפיס אתה מיליונר!!! ויחזקאל מחכה לחיבוק וריקוד ולקפיצות השמחה של ר' מוישה.

אך לא את זה הוא קיבל!!! אלא משה התחיל להתרצן ומשה שואל את יחזקאל, רגע! אתה רציני!! אני זכיתי ב 7 מיליון?? ויחזקאל עונה לו בהתלהבות ובשמחה, כן!!! מבטיח לך, לא הייתי בא בגשם ובקור ככה באמצע הלילה בשביל בדיחה.

ואז משה נהיה רציני וכעוס ומתחיל לצרוח על יחזקאל **"תתבייש לך, אתה לא מתבייש ככה להעיר עשיר באמצע הלילה"**, ואם לרגע חשב יחזקאל שזה סוג של בדיחה, אבל כשמשה המשיך לצרוח עליו וכמעט הרים עליו ידיים, מיד ברח משם כל עוד נשמתו באפו. **ובדרך** חזר לביתו וגם בביתו, יחזקאל ככה כשכל כולו בהלם, איך יתכן וככה בן אדם יתהפך ברגע לרעה ולכפיות טובה עד כדי גועל נפש של התנהגות, פשוט לא להאמין, מחריד!!! **ואז** רק המחשה לכפיות טובה של עם ישראל כנגד המן, ולמה זה גרם נזק ועונש חמור לעם ישראל.

נלמד מזה עד כמה עלינו לא להיות כפויי טובה, וגם דברים משתנים אסור לאבד ראש וכיוון לגמרי, והכי חשוב, לא להפוך טוב לרע, או להפוך מעלה לחסרון, ולכן זכור נזכור כי קיבלנו עיניים, זו מעלה עצומה שאפשר לראות, אבל לא נעשה את ההיפך ונראה מראות אסורים, קיבלנו דעת ושכל טוב לחשוב מחשבות טהורות ודברי תורה, איך נטמא את מוחנו במחשבות טמאות, וכן בכל המתנות שקיבלנו בחיינו, לא נהפוך אותם בגועל נפש לרעה.

ואסיים בהרגשה קטנה, אני חושב בתפילת 18 בברכה שניה כשאמרתי "מלך ממית ומחיה", שהנה אבא שלי זצ"ל היקר לי שמידי דברי בו דמעות בעיני כי רבו געגועיי אליו, הנה קם לתחיה ורואה אותי, מה יעשה לי האם יתן לי סטירה

שכלית, ואילו עם ישראל גם על מצווה לא שכלית הסכימו והפסידו ממון רב, וכך ירד הקטרוג מעם ישראל.

אבל לדבריו עדיין לא ברור לענ"ד מדוע דווקא אצל אותו גוי נולד הפרה אדומה???

ובפשטות, כך גם קיבל הגוי את שכרו וגם היה לימוד זכות על עם ישראל, **וייתכן** עוד וכאמור שאותו גוי דווקא קיבל פרה אדומה בכדי שיתעורר ויגיד לעצמו: הנה בדיוק אני קיבלתי מצוה שאין לה אפילו בבסיס טעם והסבר, ועוד יראה את הדבקות של עם ישראל למסור נפשם גם על מצווה כזו ולהפסיד ממון רב, אזי אמור היה להמשך ולהצטרף לעם ישראל, אבל הוא עצר כאן.

ללמדנו, שהבא להיטהר מסייעים בידו, אפילו לגוי בורא עולם פותח שערים בוא תתקדם, אבל הנה לך אנשים חזקים ומיוחדים במינם שעוצרים באמצע העלייה, ולא מנצלים את הרמזים וההזדמנויות, נו, ומה אתך?? הרי גם אתה כשאתה בא להיטהר הרבה פעמים בורא עולם שולח לך רמזים עבים בא צעד עוד כמה צעדים קדימה, ואפילו מזמן לך את הצעדים הבאים, ובכל זאת אתה נעצר, למה???????? למה לא לנצל את הרמזים והדחיפות של בורא עולם ולהתקדם בחזק עוד יותר קדימה?? למה להישאר במקום הרדוד ולא לפרוץ עוד יותר למעלה?? אז מהיום תהיה ערני לרמזים ולהזדמנויות שבורא עולם שולח לך בעת עלייתך, ותשתמש בהם ותנצל אותם, וככה תראה אור ה' בצעדי ענק אמן ואמן ובהצלחה.

ונפשנו קצה בלחם הקלקל

כתב רש"י לחם הקלוקל - לפי שהמן נבלע באיברים קראוהו קלוקל, אמרו: עתיד המן הזה שיתפח במעיים שלי, וכי יש ילוד אשה שמכניס ואינו מוציא.

קודם גם התלוננו שאין מים, וגם טענו למה העליתנו ממצרים למות במדבר, **אבל אז הם לא נענשו**, אבל כאן הם נענשו בנחשים שהרגו בהם, **ותמוה למה דווקא כאן הם כן נענשו???** **ונראה**, כי כאן הייתה חוצפה מחרידה כי לקחו מעלה ושבח והפכו אותו לגנאי ולרע!!! כי כאן הם לקחו את מעלת המן שנבלע בעצמות, מזון של מלאכי השרת, שאין צורך להוציא, וזו צורת חיים הכי נקיה והמכובדת בעולם, שהרי פרעה התגאה שהוא אלוהים והראיה שהוא לא צריך ללכת לשירותים, ואת המעלה העצומה הזו בבת אחת הפכו לגנאי שזה יתפוצץ להם בבטן!!!

וכי כל המתים במשך 40 שנה בט' באב מתו מתוך פיצוץ?? וכי עדת קרח מתו בפיצוץ?? הלוא רק אישה סוטה רק היא כשחטאה מתה בפיצוץ!!! וכי הם כסוטה שתו מי המרים???

ואדגים זאת בסיפור, היה פעם יהודי עני מרוד ששמו משה שפגש אותו יחזקאל והמליץ לו לקנות כרטיס לוטו אולי סוף סוף יזכה בעשירות, אבל משה העני סירב כי אין לו כסף לבזבז על כרטיס הגרלה, עדיף לו לקנות בזה לחם למשפחה. **הציע** לו יחזקאל: שלם חצי כרטיס וחצי עלי, אמר לו משה העני תגיד לי וכי אני אפסיד חצי לחם למשפחתי?? אז יחזקאל ברוב טובו תרם לו את כל כרטיס ההגרלה, ויחזקאל לקח העתק של כרטיס ההגרלה. **וקצת** לפני חצות לילה, הצליח יחזקאל לברר את תוצאות ההגרלה, ובשומעו את התוצאה הוא קפץ משמחה, אך העני משה זכה בפרס הראשון 7 מיליון בלי עין הרע.

ובהתלהבות יצא יחזקאל מביתו למרות השעה המאוד מאוחרת בכדי לבשר למשה העני על זכייתו הגדולה ברוך השם, ולמרות הגשם והקור הגדול יחזקאל לא הרגיש חרטה בליבו על שיצא, כי עז בליבו לשמח מאוד את ידידו

וטהר לבנו - חוקת

מצלצלת, יוחנן בני אכזבת אותי, כמה ציערת אותי, או להיפך שיחבק אותי וינשק אותי ויגיד לי יוחנן בני כמה שמחת אותי, כמה נהיית ממך כשהייתי למעלה. ואכן במחשבה זו אני משתדל לנצל לטובה וכראוי את המתנות שבורא עולם נתן לי אמון ואמן, ואין יהודי שלא קיבל מתנות מיוחדות מבורא עולם, רק עלינו לנצלם כראוי בעזרת ה' ובעקשנות ובהתמדה.

ונפשנו קצה בלחם הקלקל

כתב רש"י לחם הקלוקל - לפי שהמן נבלע באיברים קראוהו קלוקל, אמרו: עתיד המן שיתפח במעיים, וכי יש ילוד אשה שמכניס ואינו מוציא.

לה, א"כ המים הקדושים שנכנסו לגופה פועלים לטובה בגופה. **ושוב** זה לא כשכר, **אלא** מכוח קדושת המים ששמו של ה' בס, **עכ"כ שהרמב"ם** כותב **שפניה יאירו**, ויתכן שמקורו מהתרגום יונתן.

ויתכן שבדיוק מזה חששו עם ישראל, הם ידעו שזה לחם אבירים, לחם שמלאכי השרת ניזונים ממנו, וזה שאינו יוצא מהגוף זה מחמת קדושתו ומעלתו, ובכל אופן הם חששו שמא הקדושה של המן יהיה כמי סוטה שבמים יש קדושת שם ה'. **ולכן**, אם גופם קדוש זה פועל לטובה ולברכה, אבל אם יחטאו ויטמאו אזי גופם יתפוצץ, כי גופם לא יוכל לסבול את קדושת המן שבקרבם, לכן חששו ונפשם קצה מהמן. **ובזה** הם טעו, כי אם כל ה 40 שנה כל אוכלי המן שמתו בעונשים על חטאייהם לא מתו ממיתה כזו שגופם התפוצץ, סימן שזה לא עובד כמו מי סוטה, ואכן גם הם עצמם נענשו בנחשים ארס חיצוני ששרף אפילו את הנפש ולא בפיצוץ גופם.

והסיבה להבדל הוא, כי המן ניתן להם לכתחילה על ידי בורא עולם כפרנסה במדבר בארץ לא זרועה, ולכן בורא עולם לא השתמש בזה נגדם למרות קדושת המן שבקרבם. **אבל** באשה סוטה שעשתה מעשה והיא עצמה הכניסה את עצמה למצב זה, ולכן נמחק עבורה שם ה' לכן שם קדושת המים פועל וכשהגוף טמא הגוף מתפוצץ.

ונעצם הם לקחו את מעלת המן שנבלע בעצמות, מזון של מלאכי השרת, ואת המעלה העצומה הזו בבת אחת הפכו לגנאי שזה יתפוצץ להם בבטן!!! **והנה** בפרשת נשא שאלנו, למה באשה שנסתרה ולא נטמאה מקבלת שכר - בניס זכרים ותלמידי חכמים, הרי בכל זאת היא נסתרה עם אדם זר?! וכן שאלנו למה האיש שהסתתר עמה לא מקבל שכר כמוה כשהיא לא נטמאה?! **ותירצנו**, שיתכן שאשה שלא נטמאה לא מקבלת שכר על מה שלא חטאה, ולכן גם האיש שהסתתר עמה לא מקבל שכר, **והברכה** שמקבלת שיהיו לה בניס זכרים ותלמידי חכמים זה רק בזכות העפר והמים ששתתה, כי יש בעפר כוח וזכות.

כמו שהגמרא אמרה שבזכות אברהם זכינו לעפר סוטה, **ולכאורה** תמוה שהרי בעפר זה יש גם מוות וקללה, ומה זכות היא לאברהם??? **אלא** אכן המים עם העפר שבהם נמחק שם ה' הם קדושים וטהורים, וקדושת שם ה' שנמחק לא התבטל חלילה אלא הוא עבר מהכתב לעפר בזכות אברהם. **ואכן** המים הקדושים כשנכנסים לאשה טמאה אזי היא מתפוצצת, כי הטומאה שבה לא יכולה לקלוט את עוצמת הקדושה שבמים, ולכן אצלה המים גורמים קללה לגופה.

אבל אם היא לא נטמאה לגמרי, וכל מה שחטאה בענפי הזנות שנסתרה וכו' זה כבר התכפר לה בביזיונות שעשו

ללמדנו, שבורא עולם כשמשפיע עלינו קדושה מטובה, שזה יהיה חלק מאתנו וחלק מגופנו, הוא מגן עלינו שזה יהיה לברכה ולא לקללה, כמו שהמצה ויין של קידוש והבדלה ושאר אכילות המצוות שנהפכים לחלק מהגוף שלנו, לא משמשים להזיק לנו בעת טומאתנו, וגם לא חסרים לבורא עולם דרכים להעמיד אותנו על מקומנו, והעיקר שלא נחשוב לרגע לא לקדש את עצמינו מחשש שנתפוצץ ברגע של טומאה, כי זו תהיה עצת היצר, אלא אנחנו נשקיע את כל כולנו בקדושה מושלמת, ושגופינו יהיה ספוג בקדושה, וכמה שנהיה יותר קדושים כך ניפול פחות, ונהיה טמאים פחות, והבא להיטהר מסייעים בידו, אמון ואמן.

משיח בקרוב יבוא - המשך

ביאת המשיח, כך היא תיראה - **שאנחנו** זקני הדור נשב תשושים בספסל, והצעירים יעברו על ידינו, ואם אנחנו הזקנים גדולי הדור לא נקום בפניהם לכבדם, אזי הצעירים יפטירו ויאמרו, איזה חוצפה, ממש עקבתא דמשיחא!!!

תגידו לי באמת, האם זה לא קורה היום??? ושתבינו, במשך אלפי שנים!! סמכות האבא, המורה והמחנך והמבוגר היה שמור אצל רוב בני הנוער, רעדו מפני הסמכות, עד כדי כך שפחדו להסתכל להורים בעיניים.

ופתאום בדור האחרון נחיתה טוטאלית, מהפך מקצה לקצה, פשוט לא יאמן!! החוצפה בדיוק כפי שרבי עקיבא אייגר תיאר אותה, והנה אנחנו עמוק בפנים, **"נערים משלו בנו"**, העולם שייך לצעירים!!!

והיות ודיברנו על חוצפה נזכרתי בסיפור, שפעם לפני כמאתיים שנים הלכו ברחובה של עיר שני גדולי הדור ממש, שכל חזותם אומרת כבוד, זקנים וקדושים, **רבי עקיבא איגר** ואתו בעל **נתיבות המשפט**, וזיו השכינה קורנת מעליהם. **הם** חלפו על יד ספסל שעליו ישבו כמה צעירים יהודים קלי דעת, ולמרות שגדולי ישראל עברו על ידם בכל זאת הצעירים לא קמו לכבוד גדולי הדור, **בעל הנתיבות הזדעזע**, ואמר לרבי עקיבא אייגר, זה ממש **"בעקבתא דמשיחא חוצפא יסגא"**!! המשיח צריך להגיע, תראה מה זו חוצפה!!! ממש ובדיוק כמו שכתוב בגמרא, שלפני בוא המשיח תתרבה ותתעצם החוצפה בעולם!!!!

ענה לו הגאון רבי עקיבא אייגר, **טעית!!!** זו לא החוצפה המדוברת, החוצפה שתהיה בעקבתא דמשיחא, קודם

אז באמת אנחנו בדורו של משיח!!! **ושוב**, לפני 2 דורות ובמשך כל ההיסטוריה אם היית מציג לאדם את החוצפה של רוב בני דורנו, של זמנינו, הוא לא היה מאמין ששייך ככה להתנהג!!! ולכן כפי שגדולי ישראל אומרים שמישיח בפתח, אז בואו נתכונן לקראתו כראוי, גם אם נהיה אחד מעיר ושניים ממשפחה, קדימה רק חזק ואמץ חכי כמעט רגע והנה הוא בא.

"ותקצר נפש העם בדרך" המשך "החשש של עם ישראל"

אחורנית וזה היה בדיוק אותו דרך שחזרו כשנגזר עליהם גזירת המרגלים.

כתב רש"י, שעם ישראל ראה שכשמת אהרן באה עליהם מלחמה עם עמלק שהתחפש לכנעני, וחזרו 7 מסעות

וטהר לבנו - חוקת

החליטו שהם חוזרים שוב למדבר לעוד 38 שנה. ג. לאחר שטעו במחשבתם, הם דיברו נגד ה' ונגד משה.

וייתכן גם שאמרו אמירות של הוצאת שם רע ולשון הרע, שאמרו היות ומשה נענש לא להיכנס לארץ ישראל לכן הוא התפלל והשפיע על בורא עולם שיחזרו חזרה למדבר שוב לעוד 38 שנה בכדי שיוכל להנהיג אותם עוד 38 שנים.

ועכשיו מובן למה נענשו בנחשים, כי היה כאן לשון הרע וארסיות של מחשבות רעות ומסקנות אומללות, ומשה רבינו שם נחש נחושת, שתפסיקו לנחש ולהסיק מסקנות מוטעות ורעות, **אלא** שימו עיניכם לשמים ותלו ביטחונכם על בורא עולם, כי הוא מנהל את העולם, והוא יודע את כל התהליך ולא כמוכם שאתם רואים רק חצי תהליך.

ונלמד מזה שגם בעת צרה ומצוקה איומה עד כדי כך שאין הדעת סובלת, בכל זאת לא להפוך קערה על פיה, א. לא לראות יותר שחור משחור ולדמיין את הכל רע יותר מהנראה לעין, ב. לבטוח בבורא עולם שהוא מנווט את העולם והוא יודע בצערך, וסובל יחד אתך בצערך ובוכה אתך יחד, ובפרט שלפעמים הרע יתברר שזה הטוב ביותר עבורך.

ולכן זכור נא גם שאם אתה מתחזק בתורה וביראת שמים ושמירת העיניים ובכלל המצוות, ודווקא במצב כזה תוקפים אותך צרות איומות שאין דעתך מסוגלת להבין זאת, למה?? אל תאבד תקווה ואל תתמרד ותעשה טעויות ושטויות!! אלא קח נא וקרא שוב מאמר זה לחיזוקך, כי אני ועוד רבים וטובים התחזקו ממנו.

"וישמע הכנעני ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם וישב ממנו שבי"

ונראה לי שהיות ועם ישראל עבר ליד מקום שהמרגלים עשו בו עבירה, וכמו שכתב רש"י "דרך האתרים" - דרך הנגב שהלכו בה המרגלים שנאמר "ויעלו בנגב".

והיות ומתחילת הליכתם רשעים היו, לכן מקום זה מזומן לרעה לעם ישראל, ואכן עם ישראל ניזוק ששבו ממנו בשבי שפחה אחת. וכמו שהמרגלים הציגו עצמם ככשרים ובעצם התברר בסוף שהיו רשעים, לכן העמלקים באו מחופשים לכנענים ובורא עולם לא גילה להם שזה עמלק, ולכן עם ישראל לא המשיכו להשמיד את עמלק ואדום.

ונלמד מזה מה גדולה השפעה של מקום שבו עברו עבירה, ולכן עלינו דחוף לטהר את מקומות הטומאה או לברוח מהם, זה סכנה ממשית גם לצדיקים גמורים, הנה עם ישראל דור הנכנסים לארץ ישראל, בכל זאת מקום כזה השפיע עליהם לרעה ופגע בהם.

ולכן גם מכשירים שהם מקום טומאה משפיעים לרעה גם על צדיק וקדוש, אז ברח ממכשירים אלו, או קדשם שישמשו רק לטובה ולקדושה בלי אפשרות לחזור ולהשתמש בהם לטומאה ולרעה חלילה, והיות וקשה מאוד להפוך מקום טומאה או מכשיר טומאה למקום שמפיץ רק קדושה ונעול לטומאה, אזי ברח ממקום וממכשיר כזה.

ואם בכל זאת בחרת להפוך את המקום והמכשיר להפיץ קדושה, שתף את רבך ואשתך בשקיפות מלאה ובפיקוח מלא, בעניין שלא תלך לאיבוד עם כל הכוונות הטובות, ועדיין דע לך שיש סכנה בכל זאת, כי היצר מלא הוא בתחבולות.

"דרך האתרים"

את החיות המזיקות, כך בכוחו לנקות את רשמי העבירה שנעשו במקום זה על ידי המרגלים.

ועם ישראל במקום לבחור במחשבה החיובית הטובה שכוח ה' שהתבטא בארון ה' שיתור ויחפש וידאג להם למנוחה וממילא אין סיבה לדאגה, במקום זה הם בחרו לדאוג ולחשוש ולחשוב שלילי. וכשחושבים שלילי ורע זה מה שקורה, ולכן הפסידו במלחמה ושבו מהם שפחה.

ללמדנו, לעולם נסו לתרגם כל מצב לטובה, גם כשנראה שהמצב רע, תתעקשו לפרשו לטובה אפילו שזה דמיוני, וככה בעזרת ה' אכן המצב יצא כפי התרגום לטובה, כדרך שאומרים בחלום הכל הולך לפי הפתרון - וחלום טוב חלמת, ובורא עולם ברחמיו העצומים יעזור לנו לראות בישועותינו, ונזכה שיקויים בנו הפסוק "ולא נבוש כי בך בטחנו והראנו בישועתנו".

ויאמר ה' אל משה ואל אהרן יען לא האמנתם בי להקדישני

ויצאו מים, ומשמע שלא החיסרון שלא שמעו בקול ה' אלא החיסרון הוא מה שמנעו קידוש ה'. וגם כאן אדם מהשורה לא מבין הנה לקחתי פטיש 100 קילו דפקתי אבן ולא יצא

ולכן "ותקצר נפש העם בדרך" - שאמרו עכשיו היינו קרובים להיכנס לארץ ואנו חוזרים אחורנית, הרי כך חזרו אבותינו לפני 38 שנה ועד היום התעכבו. **לכן** קצרה נפשם בעינוי הדרך, שלא היה מקום בלבם להכיל את הצער, כי גדול הוא וכבד על האדם, כי גם השכל אינו יכול לסבול אותו.

נ, לאחר תיאור גודל האכזבה וגודל הצער האיום והפחד הגדול שבו עם ישראל היה, אם כן מדוע בורא עולם העניש אותם על ידי הנחשים?? ומה העניין של נחש הנחושת?? **וייתכן** כי גם כשאדם לחוץ ומפחד אסור לו לאבד את העשתונות, ועם ישראל כשפחדו התחילו לחשוב רק רע ולא טוב; א. הם החליטו שהמן יתפוצץ להם בבטן. ב. הם

כתב רש"י שעם ישראל עבר ליד הנגב, ואז באו עמלקים מחופשים לכנענים להילחם עם ישראל, והעמלקים הצליחו לשבות שבי.

נשאלת השאלה למה הם נלחמו, הרי לא נכנסו דרך שם?? וגם קשה למה הם אכן הצליחו לשבות שבי מישראל? נכון שנסתלקו ענני הכבוד, אבל בכל זאת כשאין עבירות בעם ישראל לא אמור להיות נזק לעם ישראל?? **וכן** למה לא ניצלו את המצב בו עמלק התחיל מלחמה בעם ישראל להשמיד את כל עמלק ואדום??

כתב רש"י 2 הסברים ל"דרך האתרים": א. דרך הנגב שהלכו בה המרגלים שנאמר "ויעלו בנגב". ב. דרך התייר הגדול הארון הקדוש הנוסע לפניו דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה. **וייתכן** שעם ישראל הגיע בדרך הנגב, מקום בו קלקלו המרגלים וכאמור זה מקום מועד לפורענות, אבל **בורא עולם נתן כוח להם להתגבר** על זה, כי הארון נסע לפניו דרך 3 ימים לנקות את השטח ולהחליק את השטח, וכשם שניקה את ההרים ויישר את האדמה והרג

משה ואהרן מרוב לחץ שיהודים צמאים ובוכים מייסורים, והסלע שהסתתר להם, אזי לא מילאו את דרישת הבורא ובמקום לדבר אל הסלע הם היכו אותו

וטהר לבנו - חוקת

שליבם כאבן אטום בתשובה - על ידי דיבור, וכפי שרבי עקיבא דימה והמשיל את הלב כאבן.
אבל במקום זה משה הכה את הסלע, שצריכים מכות בכדי לעורר אנשים שליבם כאבן לחזור בתשובה, וחבל איזה שמחה יש לבורא עולם שיהודי שליבו כאבן חוזר בתשובה רק על ידי דיבור בלי מכות!!!

ואכן, יש אנשים בודדים שפתאום באמצע החיים בלי מכות חוזרים בתשובה, כי הם זכו בזכות אבות לחזור בתשובה או בזכות מעשה טוב ואצילי שעשו בחיים, ואז הם זוכים להיות אלו שנתפסים בכוונת בורא עולם שמספיק לדבר לסלע אפילו בלי מכות.

ואם מגיעים לך הרהורי תשובה באמצע החיים בלי מכות חלילה, מיד תנצל אותם ותחזור בתשובה שלימה, ואל תדחה אותם חלילה, שמא שוב לא יבואו, או שמא יבואו מתוך מכות וייסורים חס ושלום, ואדרבה שמח בהרהורי תשובה כי בך בחר השם לעורר אותך ולהחזיר בתשובה בדיבור בלי מקל, אשריך שזכית ובעזרת השם תחזור בתשובה מתוך אהבה ושלימות ומתוך שמחה וטוב לבב אמן ואמן.

ולא היה מים לעדה

של צדיק על הגנת הדור, **ולמרות** הכל כל החסר חזר בכוחו של משה, אבל בכל זאת לזמן קצר סבלו רק בכדי לחדד את הכאב בחסרונו של צדיק.

דיבוננו של עולם רצה שנרגיש מה זה חיסרון של צדיק, לכן כשמרים נפטרה היה חסר מים, ואהרן כשנפטר היו חסרים ענני הכבוד, והיה נזק ששבו שפחה. **ככה** הרגישו מה כוחו

המשך

עמלק צריך להזכיר לנו שהפסדנו את הצדיק בכך שבא להילחם ועם ישראל פחדו ונסוגו, זו נפילה גדולה לעם ישראל - וישב ממנו שבי, כי בשעה שיש הפסד של צדיק חייבים מיד להתחזק, כי אם לא מיד יש נפילה.

ואכן כשנפטרה מרים שהיה חסר מים, ואז היה צריך להתחזק שיצא מזה קידוש השם שידברו לסלע, וכשנפטר אהרן היו חסרים ענני הכבוד, כי היו צריכים להתחזק יותר לבטוח בה' שהרי ארונו רץ לפנינו ומסלק את שונאינו. **ואם**

ותמת שם מרים

וכמו שנאמר כי מפני הרעה נאסף הצדיק, שלא רצה הקב"ה שמרים תצטער וכאמור, **וכמפורש בגמרא בנא קמא ס' ושם פירש רש"י** שטובה היא לצדיקים שלא יראו ויצטערו ברעה, ולכן הם נפטרים ראשונים.

וברוך שכיוונתי, שאכן מצאתי במדרש **אספה** שלא נגזרה גזרה על משה ואהרן אלא לאחר פטירת מרים, כי גם הצדיקים מצטערים במיתת הצדיקים. **ומלבד** זאת כתוב במדרש שם, שהיות ושלושותם היו פרנסים טובים לעם ישראל, אינו בדין שהם ימותו והיא תישאר. וייתכן **שהכוונה** שזה יראה כביכול שהם פחות טובים ממנה, וזה אולי קצת זלזול באחיה הקדושים.

וכמוכן היא סיימה את תפקידה באופן מושלם בעולם הזה, וכפי שכתב **הגרש"ר הירש**, ובחיייהם ובמותם לא נפרדו, כי יחד השלימו תפקידם כראוי.

וכידוע בורא עולם לא מעניש בן אדם בלי לקחת בחשבון את כל השובב סביב האדם דהיינו משפחתו ומכריו, האם גם להם מגיע לסבול בצער עונשו של אדם זה, ולכן חייבים אנו לדבוק בדרכי הבורא יתברך ולשקול צעדנו שלא נגרום נזק לעצמנו וצער נוראי שלא מגיע למשפחתנו, ועל כן כשהיצר תוקף בעוז תיכף תשתיקו ותגיד לו: אני לא יכול לחטוא, כי כל כך הרבה אנשים יפגעו בגלל הנפילה שלי, ואני לא מסוגל לצער כל כך הרבה אנשים שמסביבי.

המשך

וכאמור הדברים נפלאים, שהיות ונגזר על משה ואהרן להפטר בגלל חטא מי מריבה, לכן נפטרה גם מרים, כי מפני הרעה נפטר קודם הצדיק - שלא יראה את הרעה, ולמרים לראות את אחיה הצדיקים לא נכנסים לארץ ישראל זה היה צער יותר גדול ממה שתישאר לחיות בלעדיהם, ולכן נחשב שגם היא נפטרה בעקבות **"מי מריבה"**.

ולפי החידוש הקודם מובן המדרש רבה לא' ד' שכתב שכתוב 3 פעמים בתורה **"מי מריבה"**, כנגד 3 צדיקים שמתו בעקבות מי מריבה, שהם משה ואהרן ומרים, **וקשה** וכי מרים נפטרה בגלל מי מריבה, הלא היא נפטרה עוד לפני מי מריבה, כי רק בעקבות מותה הפסיקו מי הבאר לצאת ואז באו לניסיון של **"מי מריבה"???**

וישמע הכנעני וילחם בישראל

ישראל לא ידעו נגד מי הם נלחמים לכן התפללו לה' שיתן את העם הזה בלי פירוט איזה עם. **ופלא** עצום הוא, אם עמלק רוצה להטעות את היהודים, הכי קל היה שיתלבשו

כתב רש"י שזה עמלק, ששינה לשונו לדבר ככנענים אבל לבושים היה ככנענים, בכדי לבלבל את עם ישראל בתפילה שיתפללו על כנענים וכך לא יצליחו במלחמה, ואכן עם

וטהר לבנו - חוקת

עם ישראל במאמץ גדול יותר מצדם שזה לשנות שפה, כי כמו שהיהודים מתאמצים בתפילה כך הם יתאמצו להטעות בשפה ובדיבור דווקא.

ובפרשת בלק בלי"נ אכתוב בשם הגאון מווילנא זצ"ל שכוחו של עמלק נובע מר"ת עמרם משה לוי קהת, וזה כנגד זה ברא אלוקים.

ללמדנו, שמלחמה זה מתוך מאמץ וקושי כי אז יש ניצחון, ולא מתוך חיים קלים והשקעה קלה, ואולי עמלק הצליח לשבות שבי רק להוכיח לנו מה מעלת המאמץ במלחמה, בכדי שאנחנו עם ה' נזכור תמיד להשקיע ולהתאמץ במלחמת היצר, שתמיד נלחם בנו, ואסור לנו לנוח או להילחם מתוך נוחות וחיים קלים, אלא מתוך קושי והקרבה ומאמץ, כי ככה מנצחים!!!

נכון אנחנו מתפללים שלא נגיע לידי ניסיון, אבל כשבכל זאת הגיע ניסיון עלינו להשקיע בכל הכוחות ולהתאמץ למרות הקושי, וגם לפני המלחמה, עלינו לסגור שערים ליצר הרע, גם אם זה הופך את החיים לקשים יותר ופחות נעימים, אבל רק כך מנצחים, ולפי הצער והקושי כך הקב"ה ישמח בנו וישלם לנו שכר בשפע ויגמול לנו אך רק טוב אמן ואמן.

ויצא עוג לקראתם למלחמה - ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו

ונראה שלמרות שעוג חטא לפני המבול, בכל זאת כתוב במדרש שחזר בתשובה והתחייב להיות עבד לנח, ואפילו אם התשובה שלו לא הייתה מושלמת בכל זאת הוא שרד **ונפלט מהמבול** רק בכדי שמכוח גודלו הגופני יצליח לברוח מהמלחמה, ולעשות את שליחותו להודיע לאברהם שלוט נשבה, ועל ידי כך יתקיים בית דוד שיצא מלוט, ולכן שמו נקבע על פי שליחותו ותפקידו.

אבל גם לאחר מילוי תפקידו הוא שרד עוד שנים רבות עד סוף חיי משה, ולמה???. **כאן** בא תפקיד המצות שראה, שהרי הדבר נחרט בליבו, כי שאל את אברהם אבינו לפשר אפיית המצות ואברהם הסביר לו שעתידיים ישראל להינצל ממצרים בחיפזון והמצות מסמלות את החיפזון. **וראיה** רחבה זו של תמונה כוללת ועתידינית גרמה לעוג לקלוט ולהבין שכל תפקידו בחיים וכל הצלתו מהמבול הייתה עבור מטרה זו, וזה החלק שלו בפזל, ולכן קרא שמו **עוג** כי כאן קלט את תפקידו בחיים.

וייתכן עוד, שברגע שראה את המצות, הבין שאברהם אבינו לא ימות במלחמה, כי עליו להוליד ולהקים את עם ישראל, כפי שאברהם ראה בנבואה - עד כדי כך שאפילו חוגג את חג וניסי עם ישראל, ולכן תאוות עוג שימות אברהם במלחמה ושהוא עוג יתחתן עם שרה נמוגה והלכה, **וככה** תיקן אברהם את הישרדות עוג במבול למען שליחותו שלפחות הסתיימה בהבנה נכונה ולא בכוונות רעות, וגם עוג הבין שזו מטרת הישרדותו למען שליחותו שתוקנה על ידי אברהם לטובה, ולכן קרא שמו עוג.

וכל זה, כי אצל גויים מחשבה רעה ה' מצרפה למעשה, **ואפילו מעשים טובים חטא הוא להם** וכפי שהגמרא ב"ב י' אומרת, שכל צדקה וחסד שגויים עושים - חטא הוא להם, כי עושים זאת רק למען התועלת הפרטית, או לנגח את עם ישראל. **ואם** כן יוצא כביכול, שכאילו ה' הציל את עוג מהמבול למען מטרה רעה חלילה, **למרות שהייתה גם תוצאה טובה**, לכן חשוב מאוד היה לאברהם לתקן מחשבתו הרעה!! והתיקון הגיע על ידי המצות וכאמור.

למה עוג נשאר לחיות מאברהם והלאה עוד שנים רבות?? - המשך

הוא ייענש גם על כוונתו הרעה שהייתה טמונה בשליחותו להודיע לאברהם על ששבו את לוט.

ואכן במצוות יש סגולה עצומה כפי שכתבתי בפרשת בשלח בפסוק **"ויבאו בני ישראל בט"ו לחודש השני לצאתם מארץ מצרים, וילוונו כל העם"**, שלעם ישראל היה ביטחון בבורא עולם שידאג להם במדבר, **חסד נעוריך אהבת כלולותייך**, ולכן לא הכינו כלום מלבד מצות מצווה שאכלו בליל פסח עם הפסח והמרור, אבל ברגע שטעמו את המצווה **מצת מצוה** בתוך גופם, בער בהם אש קודש, לעשות עוד מצוות שיהיה להם לכל ז' ימי הפסח, **וכפי** שכתב רש"י יהושע ה' יא שבחודש זה טעמו במצות טעם מן.

ככנענים כך ההטעיה תהיה מיידית, ופחות ידברו ביניהם, כך לא ישמעו את שפתם, וגם אם ישמעו זה עדיין יבלבל אותם בגלל הלבוש השונה, למה הם העדיפו לבוש עמלקי ושפה כנענית בפרט שיתכן ועם ישראל יבחינו במבטא הזר??

ונראה, שעמלק בא להילחם ברוחניות, בכוח התפילה של עם ישראל, כמפורש ברש"י, לכן הם העדיפו להטעות את

כתב רש"י שמה פחד שמא תעמוד זכות אברהם לעוג, לפי שהודיע לאברהם על שנשבה לוט בן אחיו של אברהם במלחמה. **וכתבו התוספות** שלמרות שכוונת עוג הייתה לרעה, כי רצה שאברהם ימות במלחמה והוא יתחתן עם שרה, בכל זאת יצא מזה דבר טוב לאברהם, ומזכות זו פחד משה. **ובכלי יקר** מדייק שכתוב **"בידך נתתי"** לשון עבר ולא **"אתן"**, כי לעוג לא הייתה זכות מהחסד שעשה לאברהם כי עוג התכוון רק לרעה שימות אברהם.

ולכאורה קשה, שהרי תוספות מוכיחים את יסודם שתוצאה טובה משמשת כזכות אפילו אם היא באה בכוונות זדוניות, מבלק שהקריב 42 קרבנות לה', במטרה רעה לקלל את עם ישראל, ובכל זאת הגמרא **סנהדרין ק"ה** אומרת שבזכות זה יצאה ממנו רות, **ואם כן** מדוע לעוג אין זכות מחמת התוצאה הטובה שעשה לאברהם???

ובכדי לענות על זה, **אקדים** שהנה **כתב רש"י** בפרשת לך לך על פי המדרש, שעוג מכונה בתורה **"פליט"** כי נפלט וניצל מהמבול, **ובמדרש** רבה ל"ט אמרו, מובא גם **בתוספות נדה ס"א שנקרא עוג**, בגלל שכשבא עוג להודיע לאברהם על לוט שנשבה היה **אברהם** עושה **עוגות מצות לפסח**, והדבר צריך עיון, וכי למה שמו נקבע מאות שנים רבות לאחר שנולד ועוד שנקבע שמו על שם פעולת אברהם??

ובספר שפתי צדיק מתרץ שמראה אברהם שהיה עוסק בעשיית המצות, נקבע ונחרט בליבו עד שנקרא שמו **עוג** על שם זה, ויש אומרים שאפילו אברהם גם נתן לו לאכול מן המצות.

ובצדקת הצדיק, הוסיף שלא לחינם ניצל עוג מדור המבול, כי כלפי חטא ההשחתה והזנות עוג היה צדיק. **אבל** ראיתי **מדרש** שעוג זינה עם אשת חם לפני המבול ולכן חם שימש בתיבה שיחשיבו את הנולד אחריו, ואם כן הרי גם הוא השחית דרכו?? **וגם** צריך עיון ממה התפעל עוג מהמצות עד כדי כך ששמו נקבע על שם??

התשובה אולי טמונה בכך שאברהם נתן לו לאכול מהמצות, כי אברהם אבינו מצד אחד ידע שכוונת עוג הייתה שלילית, כי רצה שימות אברהם והוא יתחתן עם שרה, ומצד שני לאברהם הייתה הכרת הטוב לעוג שהיה לו חלק בהצלת לוט.

לכן כשנתן לו לאכול מהמצות בעצם נתן לו להכיר שטעה כשחשב שאברהם ימות במלחמה וכאמור, וגם נתן לו כוח לחיות עוד שנים ולשמש בתפקיד נוסף. **והתפקיד** הוא שכשעם ישראל יבוא לארצו, **עוג יקבלם בכבוד ויעזור להם לכבוש את ארץ ישראל**, אבל אם הוא ירשיע וייכשל אזי

וטהר לבנו - חוקת

וגם משה רבינו עצמו, ביזו ממש הכה את אותם רגליים שרצו לבשר לאברהם שנשבה לוט.
היות וכוונת עוג הייתה לרוע, לכן עכשיו הוכה ברגלו והופל ארצה ומת כשעוגה בראשו, כך הושלם מעגל לרעת עוג, במקום מעגל חיים ענק ארוך וחיובי, יצא מעגל מכווער וקטלני.

ואש קודש זה הכניס אברהם במצות ומזה נתן לעוג וזה מה שהחיה את עוג שנים רבות, אבל בשעת מבחן עוג נכשל, ובמקום לעזור בא להילחם נגד ישראל. **ולכן** נענש שההר העגול כעוגה נתקע בראשו, **והשיניים שאכלו עוגות מצות** מהשיריים של אברהם **נקמו בו** ונתארכו ונתקעו בהר, וכך לא הצליח לשלוף את ההר העוגה הגדולה ממנו.

ללמדנו, שאכן יש סגולות נהדרות שיכולות לעזור לנו להחזיק מעמד ולהתחזק, אבל אם בשעת מבחן לא נעמוד בניסיון, אזי אותה סגולה היא עצמה יכולה לשמש ככלי נשק נגדנו, ולכן סגולה טובה היא, אבל עלינו להתאמץ בכל הכוח לנצח את היצר ולא להסתמך על סגולות וברכות וכדומה.

בכל זאת, איך נפלו גיבורים ???

לעם ישראל הוא נופל שדוד כטיפש ובא להרוג ולהשמיד את עם ישראל???

התשובה היא שגם אחרי כל הנקודות הטובות שהיו עוזרות לו להצליח בתפקיד הטוב, בכל זאת היצר הרע הצליח להפילו על ידי תאוות הכבוד, **והכבוד היה שתושבי ארץ כנען כבדו אותו שהוא שומר הסף וההגנה הכי חזקה והמשקל נגד המושלם כנגד עם ישראל.**

ולכן כשבא להילחם עם ישראל על ידי מחיקתם בבת אחת בקבורה תחת ההר הענק שהרים עליהם, בכל זאת הוא קרא לעמו בכדי שיתנו לו כבוד שהצליח בתפקיד שומר הסף, ומילא את תפקידו לבד ובאופן מושלם ובמכה אחת, כראוי לאדם ענק חזק ומיוחד כמוהו!!!

ומפני הכבוד אנשים הכי טובים קורסים שדודים ונופלים לתהומות!!! כמו שכתבתי בפרשת וירא על לוט השופט בסדום שרצו לקלקל אותו מהחסד שדבק בו מבית אברהם על ידי כבוד של שופט!!! **וזה מה שהרס את קרח ועדתו!!!**

ואפילו השטן בגלל הכבוד שקיבל ביום כיפור לעזאזל שעיר השווה לשעיר הניתן לה' הוא מתבלבל ולא מקטרג! **אוי כבוד כבוד כמה שאתה הורס כל חלקה טובה!!! נברח מהכבוד!! והכבוד ירדוף!! ונמשיך לברוח מהכבוד!!! שימשיך לרדוף!!**

ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו

רוחני קדוש ולא בדרך הטבע למרות שדרך הטבע היו לו כוחות עצומים ביותר.

אלא שקצת קשה על פירוש זה שהרי בתחילת דברי הרשב"א כתוב שעוג ידע שעם ישראל מנצח עמים רבים שלא בדרך הטבע, ולכן הבין שאין לו להילחם עם ישראל בכוח הטבע, ואם כן מה הגדלות שעוג בטח בזכות אברהם אבינו ולא בכוח הטבע???

וייתכן שהיות ועוג מלך הבשן הרים הר שהיה ברוחו כנגד כל מחנה ישראל, עוצמה זו הייתה אמורה לסחרר את ראשו בגאווה שהצליח לעשות דבר שאין בכוח יצור אנוש בעולם לעשות כמוהו ולא להתקרב לכוחו זה, ואפילו על יהודים התורה חוששת שבגלל ההצלחה הגשמית האדם ישמן ויבעט, ויחשוב בכוחו ובעוצם ידו עשה את החיל!!!

ובכל זאת עוג למרות שהיה גוי רשע בעל מחשבות רעות וזדוניות בכל זאת לא רמו עיניו ולא הלך בגדולתו וגם לא בשיא גודלתו ועוצמתו בגשמית העצומה שכביכול רק היה חסר לו להנחית את ההר הענק על כל עם ישראל, אלא עדיין תלה דעתו ובטח שיצליח אך ורק בזכות אברהם אבינו, זה אכן גדלות עצומה ולכן פחד משה רבינו מעוג.

נאמת פלא עצום איך יתכן שאדם כמו עוג, שחי שנים כה רבות, וזכה לראות ניסים ונפלאות מעל דרך הטבע, הן במבול שלמרות שאחז בתובה ונשם אויר מהתיבה, בכל זאת הוא היה אמור להיות נמס מהגופרית שבמים הרותחים שהיה במבול שמחה כל בשר, ונוכח לראות שהעולם אינו הפקר ויש מנהיג לבירה, ויש שכר ועונש!!!!

ואחרי זה הכיר בקדושת אבי האומה היהודית "אברהם אבינו" והיה לו קשר מעניין וחשוב אתו, והיתה לו אריכות ימים מופלגת שזכה לראות את העם שיצא מאברהם אבינו ואת הניסים שעבר העם הזה הצאצאים של אברהם אבינו, וברור היה לו כשמש שזה העם שהם נזר הבריאה ובשבילם נברא וקיים העולם, כי הוא ראה ראה רחבה מאוד בחיים כמעט יחיד בדורו, ואיך אדם זה בשעת מבחן במקום לעזור

ומפני הכבוד אנשים הכי טובים קורסים שדודים ונופלים לתהומות!!! כמו שכתבתי בפרשת וירא על לוט השופט בסדום שרצו לקלקל אותו מהחסד שדבק בו מבית אברהם על ידי כבוד של שופט!!! **וזה מה שהרס את קרח ועדתו!!!**

ואפילו השטן בגלל הכבוד שקיבל ביום כיפור לעזאזל שעיר השווה לשעיר הניתן לה' הוא מתבלבל ולא מקטרג! **אוי כבוד כבוד כמה שאתה הורס כל חלקה טובה!!! נברח מהכבוד!! והכבוד ירדוף!! ונמשיך לברוח מהכבוד!!! שימשיך לרדוף!!**

כתב רש"י ע"פ הגמרא (נדה סא) שהיה משה ירא להלחם שמא תעמוד לו זכותו של אברהם שנאמר (בראשית יד) ויבא הפליט הוא עוג, שסיפר לאברהם שכן אחיו לוט נשבה.

ולכאורה לא מובן מדוע משה רבינו פחד מעוג מלך הבשן, הרי כוונת עוג מלך הבשן כשהודיע לאברהם אבינו שנשבה לוט לא הייתה לשם שמים ולשם מצוה, אלא כוונתו הייתה זדונית שרצה שאברהם ילך להילחם וימות במלחמה ואחרי זה עוג יקח את שרה לאשה??

והתשובה היא כפי שתירץ בספר שמי ושם אבותי על פי מה שכתב הרשב"א **ברכות נד'** שעיקר בטחונו של עוג מלך הבשן לא היה בכוח גבורתו וגודלו העצום ביותר, וגם לא בעוצמת ההר הענק שתלש בכדי להפילו על כל עם ישראל, אלא **עיקר בטחונו היה בזכות אברהם אבינו** כי מחמתו נעזר אברהם להציל את לוט בן אחיו, ולכן תלש הר להזכיר שיש לו זכות אברהם אבינו מהאבות שנמשלו להר ככתוב **"כי מראש הרים אראנו"**.

ולפי זה מובן שמשם פחד מעוג, כי אמונה כזו היא זכות עצומה אפילו לרשע כעוג, מחמת שתולה בטחונו בכוח

אל תירא אותו – פעמים עם ישראל היו תחת הר שאיים לקבור אותם

להר, וממילא כאן ששוב היה הר תלוש המוכן לקבור את עם ישראל מתחתיו, זה עצמו עורר קיטרוג האם עם ישראל אכן מקיימים את התורה כראוי או שלפי דרגתם שעברו 40 שנה עם הרב הגדול ביותר נביא הנביאים – משה רבינו, אולי עם ישראל לא מושלמים כראוי להם, ולכן פחד משה שמא יגרום החטא.

יתכן שברגע שעוג הרים את ההר להפילו על מחנה ישראל, חשש משה רבינו שעוג מעורר קטרוג על עם ישראל, כי בעצם עם ישראל כבר היה במצב כזה שהר שלם היה מעליהם, שהרי במתן תורה הקב"ה כפה על עם ישראל הר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לא תקבלו את התורה פה תהיה קבורתכם – מתחת

וטהר לבנו - חוקת

מפלת עוג מלך הבשן

לצאת, וכשזה היה מוכן הנמלים פוררו את מקום אחיזתו בצדי ההר, ובאותו רגע הוא הסיח את דעתו מביטחונו בזכות אברהם, ומיד קרס עליו ההר וחנקו,

ולהבדיל אלף אלפי הבדלות בין טמא לקודש, דוד המלך למד תורה בכדי שלא ימות ורק ברגע של היסח הדעת שנפל מהמדרגה באותו רגע הפסיק מלימודו ומלאך המוות ניצל זאת ונטל את נשמתו.

אצל הגויים הקב"ה מחשב מחשבה רעה למעשה, והנה עוג זמם כשבא להגיד לאברהם אבינו כי נשבה לוט, שאברהם ילחם וימות והוא – עוג ישא את שרה, ולא מצאנו שקיבל עונש על כך, אבל כאן הוא קיבל על כך עונש על כך, שהרי כאמור הוא בטח לא בכוחו העצום אלא בזכות הצדיק – אברהם אבינו וזו זכות עצומה עבורו, אבל מידה כנגד מידה הקב"ה שלח נמלים לעוג בתוך ההר חור שכאשר ייפול ההר עליו שיניו יהיו במלכות בלי אפשרות

וישלח ישראל מלאכים אל סיחון אעברה בארצך

אומנם עדיין קשה שהרי ישנו הבדל נוסף, שאצל **אדם** כתוב "נעברה נא בארצך", ואילו אצל **סיחון** כתוב "אעברה" שזה לשון יחיד, ואם כן צריך להבין מה פשר הבדל זה??

ונראה לתרץ, שכשפנו לאדום דברו בלשון רבים ובלשון בקשה כי רצו לרצותו שלא ילחם עם ישראל לכן נקטו בלשון הזו שלא רק ההנהגה מבקשת שלום ובלשון בקשה יפה, אלא כל העם כולו מבקשים יפה בלשון "נא".

הבעל הטורים שואל מדוע כשעם ישראל פנו לאדום אמרו "נעברה נא בארצך", ואילו כשפנו **לסיחון** לא פנו אליהם בלשון "נא"? **ומתריך הבעל הטורים** שהיות וכלפי אדום היה אסור לעם ישראל להילחם בהם לכן דיברו איתם בלשון בקשה, ולכן אדום לא נלחם עם בני ישראל, אבל כלפי סיחון שהיה מותר להילחם בו ורק מפני הגיוני פתחו בדברי שלום לכן לא פנו בלשון בקשה, אגב בחזקוני כתוב שמשא פנה להם במכתב שלום ועם ישראל במכתב למלחמה.

ויתפלל משה בעד העם

אותו, ולמה?? כי ה' רצה שמשא בעצמו יעשה זאת, כי בורא עולם רצה שמשא יעקור מעצמו כל טינה וכל מידת אכזריות שיש בטבע האדם כנגד הפוגעים בו וכנגד אלו שסיכנו אותו, ולא רק שימחל להם בפה, אלא ה' דרש ממנו שיעשה מעשים בגופו שיוכיח שהוא מוחל להם באמת.

אבל אם אין חובה למחול אז הקב"ה היה כותב בלשון "ועשו וישימו" ואדרבא אם בכל זאת משה רבינו היה עושה בעצמו את הנחש היו לומדים מזה על טוב לבו העצום של משה רבינו שלמרות שמחל להם בכל זאת התנדב בגופו גם לבנות להם תרופה על ידי נחש ענק מנחושת, וכאמור הקב"ה כתיב בלשון ציוו על משה ובפרט שכתוב "לך" כי זה לא רק מידת חסד וטוב עין אלא חובה למחול ואפילו לפעול במעשים לעזור לפוגע בך,

וכדברי הים של שלמה סוף פ"ח שלא מספיק למחול אלא חייבים גם לעשות מעשים בפועל והוכחה לכך זה מכאן כך חידש הטעם ודעת. **וחידוש** עצום זה חיזק אותי לא רק למחול למי שפגע בי וציער אותי לפני שהתחדש לי חידוש זה, אלא גם חייב אותי לפעול במעשים ולהתקשר לבקש סליחה מאותו זה שפגע בי מאוד, כי דבר ראשון אני חייב להתחזק בעצמי מהחידושים והחידושים שאני כותב, ורק אחרי זה לדרוש מאחרים, כי קשוט עצמך תחילה, נכון זה לא היה קל אבל חייב אני לסלק ממני כל מידת אכזריות.

כתב רש"י מכאן למי שמבקשים ממנו מחילה, שלא יהיה אכזרי מלמחול, ומקשה **האבני נזר** וכי מכך שמשא התפלל על העם למרות שקודם לכן הם **פגעו** בו קשות, מזה אפשר ללמוד שמי שלא מוחל הוא אכזרי, הרי משה היה אדם גדול בתורה וקדוש וטהור שנהג במידת חסידות מופלגת, ומהיכן לנו שמי שלא נוהג כפי שמשא נהג הוא אכזרי??

ותירץ האבני נזר על פי הכלל של הירושלמי **תענית תחילת פרק ב'** שבעבודה זרה יש כלל שכשם שמענישים את העובד כך מענישים את הנעבד – דהיינו מי שהשתמשו בו לעבירה, ולכן כאשר עם ישראל חטא והשווה את משה לה' כפי שכתוב **"ויזבירו באלוקים ובמשה"** הרי שבזה הם סיכנו מאוד את משה שאמור להיענש בגללם שהרי השוואת אדם לה' זה חוצפה שנוגעת אפילו באבק עבודה זרה שמשווים עבד לרבו, והיות ומשה הסתכן הוא לא היה חייב למחול לעם ישראל על מה שפגעו בו ושיסיכנו אותו, ואם בכל זאת מחל להם משה זה מוכיח שמי שלא מוחל הוא אכזרי. **אך** לצערי שוב לא הבנתי מאיפה הראיה שמי שלא מוחל הוא אכזרי, הרי יתכן שמשא מרוב גדלותו העצומה ומרוב חסידותו וצדקותו מחל לעם ישראל גם כאשר סיכנו אותו, אבל לא בגלל שהוא חייב ואם הוא לא מוחל הוא אכזרי??

ונראה לתרץ שהנה כתוב שה' ציווה את משה **"עשה לך שרף ושים אותו על נס"** ולא כתוב **"ויעשו שרף וישימו"**

עשה לך שרף והיה כל הנשודך וראה אתו וחי

אומנם המשך דברי רמב"ן לכאורה נראים כסותרים, שכתב שמדרכי הרפואה אסור להראות לחולה את מה שהחלה אותו, למשל מי שנשדך על ידי כלב אסור להראות לו צורת כלב כי הוא מסוגל לקבל טראומה מזה ולהסתכן שוב או גרוע מכך.

ובכ"ז ציווה ה' ממשא להראות ליהודים צורת נחש דווקא כשנשכו ע"י הנחשים, בכדי להראות ליהודים שאין מצבם מחמיר בראותם נחש אלא אדרבא הם מבריאים עד כדי כך שאפילו גוסס שנשדך גם היה מבריא, וכל כך למה?? כי ה' רצה לחנך אותם שידעו שה' הוא הממית והוא המחיה בכל דרך שיבחר גם בהיפך מהשכל האנושי.

לכאורה יש סתירה בדברי הרמב"ן, שמצד אחד כתב הרמב"ן שהקב"ה קבע כחוק בעולם שממתיק מר במר, ולכן הקב"ה דרש ממשא רבינו לעשות צורת נחש שכביכול בנחש לקו בנחש יתרפאו, ובעצם כך קבע הקב"ה את טבע הרפואה שירפאו על ידי מרירות אחרת וכידוע.

ומוסיף השפת אמת שלכן הקב"ה ציווה לעשות נחש ולשים אותו על מקל גבוה, והרי אם המטרה רק להסתכל כלפי מעלה מספיק היה מקל גבוה ואפילו כדור בראשו, העיקר שישתכלו כלפי מעלה, לשם מה ציווה הקב"ה שישים נחש על ראש המקל?? אלא שכאן קבע בורא עולם את דרכי הרפואה שיתרפאו מר במר וכפי שכתב הרמב"ן.

וטהר לבנו - חוקת

והנה כידוע מגדולי רופאי הנפש גם בני זמננו, שלפעמים להוציא טראומה מבן אדם זה דווקא על ידי לשחזור בו הטראומה שחוה ולתקן אותה, או להתמודד מולה עם כלים נוספים כך יוצא שפותרים לעומק את הבעיה משורשה ולא מסביב לה.

ולכן, באמת כפי שכתב הרמב"ן סכנה היא לאדם שיעוררו בו שוב את הטראומה בכך שמזכירים לו את המזיק שהזיקו ושמפחידו ביותר, אבל כאשר מדובר במומחה לתורת הנפש אדרבא הוא דווקא ישתמש בכלים הנכונים כן להזכיר את המזיק ואדרבא בטיפול נכון הוא יצליח להוציא את הפחד מבן האדם. **וכאן** בורא עולם נתן את הכוח הזה לרופאי הנפש להצליח לרפאות דווקא בדבר המפחיד ביותר, וכפי שכתב הרמב"ן לרפאות מר במר, וזאת למרות שבאופן כללי זה סכנה גדולה להזכיר את הפחד וכפי שכתב הרמב"ן בשם הרופאים, ואכן הכלים שעזרו כאן לצאת מהטראומה ולהתרפאות היה בכוח האמונה והביטחון בבורא עולם, שאין עוד מלבדו.

וישלח ה' בעם את הנחשים וינשכו את העם

אותה לרפואה, שמי שנשכו נחש רפואתו שיניח יתוש כתוש עליו ויתרפא, והיות והם זלזלו במן שאין דבר שאוכל ואינו מוציא והם יסבלו ויזכרו שהם זקוקים לרפואתם ליתוש שמכניס ולא מוציא.

וכידוע היום משתמשים בארס של נחש מדולל בכדי לנטרל ארס של נשיכת נחש, **ואולי** מאז שבורא עולם אמר למשה רבינו לשים נחש נחושת, מאז השתנה הרפואה ומרפאים גם ובעיקר על ידי נסיון העשוי מארס נחש, וכפי שאמר הרמב"ן שבורא עולם קבע לרפואה כביכול לרפאות מר ממר.

וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים

צדיק או רשע, שכידוע צדיקים מצאו את המן בפתח ביתם וכמה שאדם הרשיע יותר היה עליו להתאמץ ולהרחיק יותר למצוא את המן, וככה כולם ידעו מה יודע בורא עולם על כל יהודי ויהודי.

ולכן עם ישראל טענו על המן שמודיע לכולם מה יודע אלוקים על האדם לכן ניזוקו על ידי נחש שחטא שטען לחוה ופיתה אותה לאכול מעץ הדעת בטענה "**כי יודע אלוקים**", **ובפרט** שהנחש רצה שיאכלו בכדי שידעו טוב ורע ועם ישראל חטאו שלא רצו לאכול ולדעת כאלוקים מי טוב ומי רע!

וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים

ונראה להוסיף שבורא עולם ברחמיו הגדולים בציווי נחש הנחושת חידש רפואה לעם ישראל הן על נשיכת הנחש והן על נשיכת השרף, דהיינו שחידש רפואת הגוף ורפואת הנפש לכל חולי עמך בית ישראל בפרט ולכל העולם בכלל.

ויבנו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל

את התפקיד אחרי יהושע ולכן הם לא הצטערו על פטירת משה אלא בלבם שמחו שהם מתקדמים ליעדם.

וכשראיתי את הדברים הללו התבוננתי שהרי מי שמצפה לרשת את משה רבינו אמור להיות מגדולי ישראל ממש, גאון אדיר בתורה ומפורסם בצדקותו, ואין אנשים רבים כאלו בעולם כולו אלא בודדים ממש, ונבהלתי שכבר בדורו של משה היה ענק שבענקים בתורה וכו' אחד ששמח בלבו שמשה מת כי הוא כבר בנה בכך את עתידו.

ובמהר"ל מפראג בגור אריה כתב סיבה דומה אבל שונה, שהסיבה שהקב"ה ציווה להניח נחש על נס זה כי דווקא בגלל שהנחש הכיש אותם אז כשרואים אותו הם נבהלים מאוד ומתוך הפחד הנוסף הם יכוונו עוד יותר את לבם לשמים בתפילה מכל הלב, ונראה להוסיף שלמרות שגם ככה עם ישראל היו מפוחדים בפחד מוות כפשוטו כי מדובר על אנשים שהנחש כבר הכיש אותם ונתן בהם את ארסו הקטלני, ובכל זאת עדיין יש עוד מקום וצורך להפחידם עוד יותר, ולמה!?

וייתכן שכאשר אדם מוכש והארס משפיע עליו הוא כבר מרגיש כאבים חזקים והראש שלו כבר חושב על המוות או על כאביו ולא תמיד במצב כזה הראש פנוי להרהורי תשובה, ולכן בורא עולם דרש שמשה רבינו ישים נחש גדול שברגעים קשים אלו יצליחו להתנתק מכאבם ויסורם כי יתעורר בהם הפחד הטבעי שטבוע בהם מפני נחשים, וממילא היסח הדעת הזו תגרום להם להתנתק מכאבם ולהתעורר בתשובה.

בספר בינת יששכר כתב שיש כאן מידה כנגד מידה, שהרי עם ישראל טען נגד המן שהוא עתיד להתפוצץ בבטנם שהרי כל 40 שנה במדבר שאכלו מן לא היה להם צרכים, והם טענו וכי יש לך יצור שמכניס אוכל ולא מוציא!?! אלא בוודאי בסוף שאריות האוכל יגרמו שבטננו תתפוצץ.

אבל בעצם הם טעו שהרי יתוש הוא בעל חיים שאוכל ולא מוציא כפי שכתוב בגמרא **גיטין נו'**! אם כן היה להם ללמוד מיתוש ששייך דבר שכזה בעולם, ולכן נענשו בנחש כי **הגמרא בשבת עז'** אומרת שבורא עולם לא ברא בריה מיותרת בעולם, והגמרא מציינת שיתוש בורא עולם יצר

כתוב ברוקח שעם ישראל חטאו בכך שהתלוננו על המן שטעמו היה מושלם ביותר ואמרו "**ונפשנו קצה בלחם הקלקל**" לכן הם נענשו בנחש, שהרי הנחש גם דיבר עם חוה נגד בורא עולם כשאמר "**כי יודע אלוקים**" והוא נענש שעפר יאכל כל חייו, אז יבוא הנחש שדיבר נגד בורא עולם שנענש שלא יטעם טעם טעים באוכל כל חייו ויעניש את אלו שטעמו טעם נפלא באוכל ודווקא מזה דיברו נגד בורא עולם בכפיות טובה, שוב מצאתי את עיקרי הדברים **במדרש תנחומא**.

ואולי בדרך דומה יש כאן עוד הסבר למידה כנגד מידה, שהרי עם ישראל התלונן נגד המן כי המן גילה צפונות אדם, וכולם ידעו מה יודע בורא עולם על כל יהודי האם הוא

האור החיים הקדוש כתב שעם ישראל חטאו בשני דברים, כי דיברו לשון הרע גם על משה וגם על הקב"ה, ולכן נענשו בשנים שנענשו גם בנחש שמזיק לגוף וגם בשרף שמזיק ושורף את הנפש.

רבי יונתן איבשיץ זצ"ל בספרו **תפארת יונתן** שואל מדוע אצל פטירת אהרן כתוב שבכו עליו כל בית ישראל ואילו על משה רבינו לא כתוב "**כל**"!?

ותירץ שאצל אהרן הכהן לאף יהודי לא היה צפיות שיהיה כהן גדול במקום אהרן, כי רק הכוהנים מבניו ממשיכים את דרכו, אבל אצל משה רבינו וידעו שמשה רבינו לא מוריש את תפקידו לבניו אלא ליהושע בן נון שכבר היה אדם מבוגר כשקיבל את התפקיד והיו כמה שציפו לקבל

וטהר לבנו - חוקת

ואם בדורו של משה הדברים אמורים, מה נאמר ומה נדבר על הדורות האחרונים, והרי מה שהיה הוא מה שיהיה, ולכן כמה אנחנו מפסידיים על חוסר כבוד חכמים וגדול הדור שפושה בקרבנו וגם בין טובים ומצוינים ממש, ואיזה נזק אנחנו גורמים לדורות ה' ירחם.

ועוד יותר נבהלתי שאותו יהודי בודד שרק חשב כך בלבו בלי לספר לאף אחד כבר גרם נזק בל יכופר לנצח, כי בתורת ה' צבקות עד סוף כל הדורות לא נכתב על משה שכל ישראל בכו עליו!! וזה בולט ביחס לאהרן הכהן!! והכל בגלל מחשבות של בן אדם אחד!!! פשוט מבהיל על הרעיון!!

ויראו כל העדה כי גוע אהרן

ואת זה כל עם ישראל ראה בעיניו שהרי משה רבינו עלה עם אהרן ואלעזר להר ההר לעיני כל עם ישראל, וממילא כולם ראו את נס הבגדים בעיניהם, ובכל זאת הם לא האמינו עד שראו את מיטתו של אהרן, וקשה מאוד למה לא האמינו?? **ועוד** קשה שהרי עם ישראל כבר ראו את מיטתו של משה וכך הטעה אותם השטן לפני חטא העגל וממילא הם כבר נוכחו לדעת שאין זה ראייה מוחלטת על מוות, שהרי זה היה רק הטעיה ומשה חי מאז עוד 40 שנה.

כתב רש"י שעם ישראל לא האמינו שאהרן נפטר כי טענו הרי אהרן הצליח לעצור את השטן במגיפה וכי בכוח השטן להורגו!! לכן ביקש משה רחמים ומלאכי השרת הראו להם את אהרן מוטל במיטה ואז ראו והאמינו.

ולכאורה קשה שהרי אהרן נפטר במיתת נשיקה ומשה יכול היה לספר זאת לעם ישראל וממילא הם היו מבינים איך מת אהרן בלי שישאר להם קושיה ע"כ!! ולמה משה ביקש רחמים ומעשה ניסים??

ונראה לתרץ, שלפעמים הרגש מסרב להאמין ולכן לא יעזור הוכחות שכליות לשכנע את הרגש בהיגיון, אלא חייבים לראות בעיניים ממש ורק כך הרגש קולט ומאמין, וגם כאן עם ישראל ברגש לא יכלו להאמין שאהרן נפטר, וזה עצמו מוכיח עד כמה אהרן היה אהוב ביותר על כולם בלי יוצא מהכלל שפשוט לא רצו להאמין שהוא נפטר.

וגם קשה שהרי **במדרש רבה** כתוב שגובהו של אהרן היה 10 אמות כגובהו של משה רבינו, ואילו אלעזר היה בגובה רגיל ואם כן נעשה נס גדול שבגדי אהרן הצטמצמו לפחות בחצי והתאימו בדיוק למידת אלעזר, ובכ"ז בנס הם התאימו למידתו של אלעזר.

ללמדנו, שלפעמים חייבים לתת מענה מתאים לרגש ולא רק מענה שכלי, למשל אחד שכולו ברגש ובהתלהבות של עבירה לא תמיד יעזור לעצור את רצונו הבורע לעבירה על ידי דברים שכליים, אלא לפעמים חייבים להפעיל חשיבה מעמיקה איך לעצור אותו מעבירה על ידי פעולה רגשית, ולכן ליוסף בשעת ניסיון נראו לו פני אביו, והרגש שהיה לו כלפי אביו התעורר וגבר על רגש העבירה, וכפי שכתבתי רבות שבשעת ניסיון כדאי לאדם להיזכר במתיקות רוחנית שהייתה לו בחייו אם זה מהתלהבות בתפילה, ואם זה בשיירי שבת בשולחנו או בשולחן רבו, ופעמים דווקא רגש מתוק וקדוש זה מה שישבור את רגש התאוה.

א בצורה הפוכה שיראה ויעורר אצלו פחד עצום מפני החטא כדוגמת זה שהקפיד מאוד במצוות ציצית שבשעת ניסיון נדמו לו 4 כנפות הציצית כ2 כיתות עדים, ומרוב פחד פרש מהעבירה, ולכן אם אדם ידמיין ויציר לעצמו שכל חטאו מוקלט ומוסרט וכל משפחתו וקהילתו יראו זאת, ואפילו הוא עלול להסתבך עם החוק ובפלילים רגשות הפחד יכולים לגבור על רגשותיו ורצונו לחטוא, ויהי רצון שלא נחטא חס ושלום, ובעזרת ה' נברח מכל ניסיון ומכל פתח ניסיון, ותמיד נזכור שאסור לו לאדם להיכנס בידיים לעבירה ורשע הוא, אלא נסגור כל פתח לעבירה וניכנס תמיד לשערי תורה ותפילה וקדושה אמן.

אז ישיר

לעתיד לבוא שבו ניתן הודאה על ניצחון היצר שלמדנו איך לנצחו מתוך הבנת נס קריעת ים סוף, ואילו השירה של הבאר זו שירה על התורה הקדושה שממנה גדלו להיות גדולי ישראל, **ולכן** מתאים שגדולי ישראל הם שישירו אותה, וזה גם שייך לעתיד לבוא, כי לעתיד נלמד תורה מהקב"ה וכל אחד יזכה ללמוד ולקבל כביכול לפי גודל הכלים שהכין.

הגמרא בסנהדרין קובעת שכל אז ישיר זה לשון עתיד שגם לעתיד לבוא ישירו את השירה הזאת, כך נכתב על שירת הים וגם על שירה זו שירת הבאר, **והיות** וכאן זה שירה של גדולי ישראל כפי שכתב **בהעמק דבר** (שהרי לא **נכתב כאן אז ישיר משה**) לכן זו שירה שונה ונפרדת משירת משה ובני ישראל כפי שהייתה בשירת הים, והנה שירת הים כפי שהרחבתי בעניין בפרשת בשלח היא שירה

וידבר העם באלוקים ובמשה

שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא פירש אמרו לו תלמידי רבי כל אתים שדרשת מה תהא עליהן אמר להם כשם שקבלתי שכר על הדרישה כך אני מקבל שכר על הפרישה עד שבא רבי עקיבא ודרש "את ה' אלקיך תירא" **לרבות תלמידי חכמים**.

ונראה שאכן אסור להשוות לבורא עולם כל יצור אנוש, ולכן התנא שמעון העמסוני או נחמיה העמסוני לא רצו לדרוש "את" **הכתוב בפסוק "את ה' אלוקיך תירא"**, כי איך אפשר לרבות מורא נוסף שישתווה למורא הנדרשת מפני בורא עולם, אבל בא רבי עקיבא ודרש שזה בא לרבות תלמידי חכמים, ולכן גם אין בעיה וחיסרון ב"ויאמינו בה' **ובמשה עבדו**" ובפרט שמזכירים שמשה עבדו של בורא עולם.

כתב רש"י השווה את בורא עולם למשה רבינו, ולכן כאמור הם נענשו פעמים גם בנחשים כנגד מה שדיברו נגד משה רבינו, והשרפים כנגד מה שדיברו כנגד הקב"ה וכאמור, אומנם יש עוד השוואה שעם ישראל השווה את משה לבורא עולם ושם זה לא גרם לקטרוג ולעונש אלא אדרבא זה מצוין כשבח עצום לבני ישראל כפי שכתוב לפני שירת הים "ויאמינו בה' **ובמשה עבדו**", ולכאורה קשה מה ההבדל בין שם שלא נענשו ואדרבא שבח היה זה להם, ואילו כאן זה שימש כסיבה לעונש על עצם ההשוואה??

ובפשטות יש לתרץ שיש הבדל בין השוואה לרעה האסורה וחמורה לבין השוואה לטובה המותרת, אבל עדיין קצת קשה בכל זאת איך ייתכן להשוות עבד לרבו אפילו לטובה??

ייתכן שהמקור של רבי עקיבא שאפשר להשוות תלמידי חכמים לבורא עולם בעניינים מסוימים וחייביים, זה מסוף

אבל בעצם זה מה שמופיע בגמ' פסחים כב' דתניא שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתים

וטהר לבנו - חוקת

התפלל עליהם אל ה', הרי מכאן מוכח שלהשוות באופן חיובי מותר וכאן לא הזכירו "בה' ובך עבד ה' – אלא סתמו בה' ובך", וא"כ זה מוכיח את דעת רבי עקיבא שלחיובי ולטובה מותר להשוות.

צ"ין ידידי החברותא הרה"ג ר' אלדר נתנזון שליט"א שכתוב במסכת אבות פ"ד מיב' רבי אלעזר בן שמוע אומר, יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך, וכבוד חברך כמורא רבך, ומורא רבך כמורא שמים, ואכן בגמ' יבמות סב' כתוב שהוא היה תלמידו של רבי עקיבא, ואם כן כל ההשוואת ת"ח לה' לחיובי ולטוב היה רק לאחר שחידשו ר"ע להיתר.

כמוש – האבן השחורה שבמכה!!! תפילות המוסלמים

ה' אינם טועים כלל. ואמת שהיה לישמעאלים מקודם 3 מיני ע"ז, פעור ומרקוליס וכמוש, וכולם מפורשים וידועים לפני דת הישמעאלים, עכת"ד.

ובפסקי דין - ירושלים דיני ממונות ובירורי יוחסין י עמוד שט מביאים את הפסיקתא זוטרתא (לקח טוב) על דמות הע"ז כמוש, שעבדו אותה בכך שסיפרו את שערים לע"ז, וממנו העתיקו ההינדים את אופן העבודה לע"ז שלהם. ועי' גמ' ע"ז ה' דנהגו לשמוח ביום התגלחת ולהודות לע"ז.

וייתכן להוסיף שלמרות שמתקופת האיסלם ועד ימינו הישמעאלים משתמשים במכה לשם שמים ולא לשם עבודה זרה כעדות הרמב"ם, בכל זאת היות ומקום זה ואבן שחורה זו שורשה בעבודה זרה, יתכן שלמרות שאין זה נחשב לחטא עבור המוסלמים, אבל בכל זאת מקום זה שנא ה', כפי שיש איסור מפורש בתורה דברים טז' כב' על "מצבה" אפילו לשם שמים, למרות שבתקופת האבות זה היה רצוי לפני הקב"ה, וכל זה רק כי בהמשך עשו ממצבה עבודה זרה, ולכן כל שכן הקב"ה שונא שישתחוו אפילו לשם שמים בעבודה זרה ממש.

וייתכן שהגויים מעולם לא ביטלו מע"ז, וגם אם ביטלו המוסלמים משימוש לע"ז עדיין למרות שע"ז שביטלה עכו"ם מותרת בכ"ז אסורה לגבוה, הכוונה לשימוש עבודת ה', ועי' מחרשת ח"א ה', וגם ראיתי בחכמת אדם שער איסור והיתר לישמעאלים שאינם עובדים ע"ז כלל אינם יכולים לבטל עבודה זרה וא"כ ע"ז של כמוש לא נתבטלה מעולם ויל"ע בזה, ולכן נראה ברור שה' לא יקבל את תפילתם שמתפללים במקום ששונא ה', וממילא חסד ה' הוא עלינו שהאסלאם בחרו להמשיך לקדש את האבן השחורה שבמכה, כי כך כל תפילתם לא תתקבל לעולם אמן.

ודוקא שמו ומהות שמו ישמע קל אבל זה רק באשר הוא שם קודם שהתאכזר לעם ישראל, וברגע שהתאכזר לעם ישראל מהות שמו נפסק וה' לא שומע תפילתו, ואדרבא הכתוב "באשר הוא שם" משקף את מהות נפילת ישמעאל שה' לא שומע את תפילתו, כי בכל מקום שהוא – באשר הוא, הוא מכוון תפילתו "לשם", למכה שזה מקום עבודה זרה ולכן בכל מקום אין תפילתו מתקבלת, ולהיפך לעם ישראל שמכוונים לבס לבית קודשי הקדשים אזי תפילתם מתקבלת כאילו הם בבית המקדש.

וימת עם רב מישראל

כבר מאסו בחיי המדבר והם אלו שמתו. ופלא עצום שאדם א' גרם להמון יהודים לדבר רע ולסבול ייסורים עד שנתרפאו על ידי התבוננות בנחש הנחושתי?? וגם איך יתכן שה' 15 אלף שכבר חשבו שימותו ובכ"ז קיבלו את חייהם במתנה בכל זאת חטאו ולא התנהגו בהתבטלות מוחלטת לה' כאדם שחייב הכרת הטוב עצומה?? ויתכן שאלו שקמו לתחיה, כ"כ פחדו מחטא שחטאו במדבר - שלא רצו להיכנס לארץ ישראל, לכן חשבו שהם יתקנו חטאם על ידי

הפסוק שכתוב "ובו תדבק" וכפי שהגמ' בכתובות קיא' מוכיחה שאי אפשר להידבק בשכינה כי הקב"ה "אש אוכלה", אלא ע"כ הכוונה לדבוק בתלמידי חכמים, אומנם יש לדחות ולטעון שאדרבא בחלק זה לא השוו את הקב"ה לתלמידי חכמים שהרי בת"ח אפשר לדבוק ולא בהקב"ה.

אלא אפשר להוכיח מפרשתנו כאן, שהנה לאחר שעם ישראל חטאו ודיברו דברים רעים נגד ה' ומשה רבינו, הם חזרו בתשובה והנה שוב הם הזכירו את משה רבינו ביחד עם הקב"ה ככתוב "ויאמרו חטאנו כי דברנו בה' ובך", ואל זה לא רק שלא נענשו אלא משה קיבל את דבריהם ואכן

על הפסוק "אוי לך מואב אבדת עם כמוש, נתן בניו פליטים ובנותיו בשבית" כתוב בפסיקתא זוטרתא (מדרש לקח טוב) במדבר פרשת חקת דף קכה עמוד ב "כמוש": שקוץ ע"ז במדבר, והוא אבן שחורה דמותה כדמות אשה שחורה והיא בתוך הבמה והיו הולכים אליה להשתחוות לה מואב וכל סביבותיה, והוא בלשון ישמעאל "מכה" עבודה זרה שהיא במדבר והולכים אליה עמים רבים ואחד מאלף אין חוזרים וכבר התחיל להיבטל, לכך נאמר אבדת עם כמוש, נתן בניו פליטים. שזה להתל ולבייש את הע"ז שאינו יכול להושיע את מאמיניו.

ובספר פענח רזא במדבר חקת מוסיף שהוא אבן אחת במדבר מששת ימי בראשית בדמות אשה שחורה, והולכים אחריו לטעות וא' מני אלף אינו חוזר, זהו אבדת עם כמוש, ובימי סיחון לא טעו אחריו כי אם מואב: **ובדומה** כתב בילקוט ראובני חקת בשם ספר ציוני "כמוש": הוא שקוץ מואב, וקבלה בידם שהייתה אבן שחורה דמות אשה ועמדה שם מזמן קדמון ובנו עליה במה וכו' ע"ש: **ובספר אור החיים** דברים פרק לב (לא) כתב שהתוקף של ישראל אינם כתוקפם של האומות, שאין לך עבודה זרה שעמדה ימים רבים, וצא ולמד מעבודה זרה של כמוש אשר תעו אחריה רוב האומות וכמה "הפליאה עשות" ככתוב בדברי רבינו סעדיה גאון ואף על פי כן והיה כלא היה!!

ולכאורה קשה איך כתב האור החיים שהיא כלא היה והרי עד ימינו האבן השחורה שבמכה היא המקום המקודש ביותר לדת האיסלם, ועד היום המוני אנשים משתחוים לבמה השחורה שבמכה, ותפילות המוסלמים שבכל העולם כולו הם לכיוון אותה אבן שחורה שבמכה

והתשובה לכך היא ע"פ מה שכתב הרמב"ם בתשובה תמח' שכתב אלו הישמעאלים אינם עובדי ע"ז כלל, וכבר נכרתה אמונת הע"ז מפייהם ומלבם, והם מייחדים לה' יחוד כראוי, יחוד שאין בו דופי, ואם יאמר אדם שהבית שהם מקלסים בו בית ע"ז הוא, וצפון בתוכו ע"ז שהיו עובדים אותה אבותיהם "כמוש"?? מה בכך!! כי אלו המשתחוים כנגדו היום אין לבם אלא לשמים, וכבר אמרו בסנהדרין סא שהמשתחוו לבית ע"ז וכסבור בית הכנסת הרי לבו לשמים, ולכן אלו הישמעאלים היום כולם נכרתה ע"ז מפייהם, רק טעותם וטפשותם בשאר דברים, אבל ביחוד

פסוק זה נכתב על הנחשים השרפים שהרגו בעם ישראל כי דיברו נגד ה' ונגד משה שהם לא רוצים לאכול את המן שהוא לטענתם לחם קלקל, ופלא גדול שלא כתוב כמה יהודים מתו מהנחשים?? ועוד יותר פלא שבזוהר פרשת בלק כתוב שפסוק זה מכוון לצלפחד שלא היה תלמיד חכם ולכן לא נהיה נשיא ועל כן דיבר נגד משה רבינו.

ובאור החיים מהמדרש שמתו כל 15 אלף שהיו אמורים למות בתשעה באב בשנת ה' 40 ולא מתו, אז הם חטאו כי

וטהר לבנו - חוקת

שידחפו להיכנס כבר ומיד לארץ ישראל!! ובדרך הם טעו והטעו ודיברו רע, כפי שאומרים שהדרך לגיהינום רצופה

בכוונות טובות. **וכמו** כן, מספיק יהודי 1 וכל שכן 15 אלף שיכולים לגרום לעם שלם לעיוות מחשבה מוחלט!!!

**שירת הבאר

ייתכן היות ושם זכו ל"ויאמינו בה' ובמשה עבדו" וגם זכו ל"ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן הבוזי", לכן אמרו אז שירה למרות שהתלוננו בתחילת העניין, ואולי גם נחשו בן עמינדב שמסר נפש להיכנס לים לכן תוקן תלונתם על הים, עכ"פ לעניין השירה.

אבל על הבאר לא אמרו בתחילת 40 שנה שירה כי זה בא מתוך תלונה, וגם היות בתלונתם על המים במרה קיבלו כמה הלכות ומצוות וחוקי התורה לכן זה היה **מתוק להם משירה**, ואולי כשקבלו מים מהבאר הם הודו על ידי לימוד התורה כפי שהיה להם במרה. **ואילו** לאחר 40 שנה כשנפטרה מרים עם ישראל לא רצו לומר שירה **כי משה ואהרן נענשו על כך**, שבגלל תלונתם נכשלו **במי מריבה**.

ב. יתכן עוד שהם רצו לומר **שירה בהתלהבות** וכאשר הבאר **חידש נס חדש** ובפרט **נס שרומם את עם ישראל**, שהקב"ה הפתיע אותם שהרג את אויביהם שניסו להפתיע אותם ולרוצחם, ואז בהתחדשות נס פלאי זה אמרו שירה על הכל בהתלהבות – **שירה חדשה – מתוך התחדשות**.

שירה על הבאר

ישראל בלי הבדלים, לכן יחד כל עם ישראל פצחו ואמרו שירה בשמחה על הבאר, כשם שאמרו שירה על נס קריעת ים סוף כל עם ישראל.

ואולי גם בקריעת ים סוף אמרו שירה רק לאחר שנפתח במיוחד גם לרשעים כאמור במדרש שדתן ואבירם היו עם פרעה כשרדף אחר בני ישראל, ולאחר שראו את טביעת המצרים, החליטו להצטרף לעם ישראל ולמרות רשעותם נפתח הים במיוחד להם, ואז אכן שרו כולם ממש עם משה רבינו את השירה בשמחה רבה.

חידוש המשך עצום שהתחדש בס"ד בחתונת בני בכורי

מדוע חזקיהו לא אמר שירה??

כולם בשלימות, אפילו הרשעים כדתן ואבירם וכמו הרשעים שנפלטו מהענן והרשעים שהתבזו בלקיטת המן, בכל זאת בבאר הייתה הנאתן מושלמת לכן כולם אמרו שירה ביחד ובשמחה.

לכן סבר חזקיהו שאי אפשר לומר שירה על הנס הגדול שמתו כל חיילי צבא סנחריב, כי כדברי הגמרא **סנהדרין נו'** באותה תקופה היה מתנגד גדול לדרכו של חזקיהו, ששמו היה שבנא והוא היה ראש ישיבה גדול יותר מחזקיהו, שלחזקיהו היה 11 אלף תלמידים ולשבנא היה 13 אלף, וחזקיהו פחד שמא הקב"ה ילך לפי הרוב וישמיד את עם ישראל, ענה לו הקב"ה **קשר רשעים אינו מן המניין**, שאינם נחשבים לעם ישראל, ורק חזקיהו ותלמידיו הצדיקים הם בלבד נחשבים עם ישראל,

והיות ובשירה צריך שכל עם ישראל יגידו שירה בשמחה מתוך שייכות לטובה בשלימות, עד כדי כך שאפילו הרשעים יהיו חלק מהנאתן ושמחת הנס שגם הם יאמרו שירה בשלימות ההנאה, אם כן סבר חזקיהו שעל נס מות צבא סנחריב שהיה לצערו של שבנא הרשע שרצה להתחבר לסנחריב, לא יהיה שלימות עם ישראל כולל הרשעים שיאמרו שירה בשלימות, לכן נמנע חזקיהו מלומר שירה.

אך טענת הקב"ה שהרי מה שזכה חזקיהו לנס העצום, זה בגלל שהקב"ה החשיב רק את עדתו הצדיקים לעם ישראל כך שלא היה רוב רשעים בעם ישראל, ואם כן כאשר כל עם

אז ישיר ישראל את השירה, **"עלי באר"** – כתב רש"י: עלי באר מתוך הנחל, והעלי מה שאת מעלה – דהיינו את חלקי גופות הגויים שרצו להרוג יהודים כשיעברו בין הצוקים, ובנס ההרים התחברו והגויים שהמתינו ליהודים במערות התרסקו. ומנין שהבאר הודיעה להם שנאי **"ומשם בארה"**

יש להקשות וכי משם הייתה והלא מתחילת ארבעים שנה הייתה עמהם!! אלא שהבאר ירדה ועלתה משם (מבין הצוקים) לפרסם את הנסים. **ועדיין יש** להקשות למה אמרו שירה על הבאר רק אחרי הנס שהבאר גילה את כופות הכנענים שהתרסקו במערות, למה לא אמרו עליה שירה מיידית כשניתן להם המים במדבר לפני 40 שנה?? **וגם יש** לתמוה מדוע מיד לאחר פטירת מרים כשהבינו שכל 40 שנה זכו במים בזכות מרים הנביאה, מדוע לא אמרו שירה מיד כשחזרו המים חזרה לאחר מי מריבה??

ייתכן שהיהודים לא רצו לומר שירה כי התלוננו על חסרון המים, ואם תקשה מדוע בשירת הים אמרו שירה הרי קודם הם התלוננו וטענו שעדיף היה להישאר במצרים??

שאלני ת"ח מדוע לא אמרו שירה על המן ועל ענני הכבוד כשם שעם ישראל אמרו שירה על הבאר?

ייתכן שהנה בענני הכבוד היה חלק מעם ישראל שסבלו כביכול מהם, שהרי הרשעים נפלטו מחוץ לענן, והתבישו מכך שהם מחוץ לענן, כמו כן כלפי המן הרי הרשעים היו צריכים לנדוד למרחק לחפש את המן כל אחד לפי מידת רשעותו כך הורחק לו המן, ורק לצדיקים היה המן מונח בפתח אוהלם, ולרשעים היה צער גדול מהמן כי הוא גילה את רשעותם לעיני כל, אבל הבאר שימח בשווה את כל עם

זכור ה' הטוב והמטיב בחתונת בני בכורי הגיעו לשמחתי ממרחק - מצפון הארץ שני ידיו אמת ותיקים ר' חנן **סיבוני ור' שמשון נקאש**, ובזמן קט פנוי אמרתי להם את החידוש הזה, כי הרגשתי בחתונה שלימות עם ישראל, כיוון שראיתי שהגיעו מכל חלקי עם ישראל מכל סוגיו וצורותיו ממש, ומכל חלקי הארץ וגם מחו"ל, והשמחה הייתה עצומה ביותר, ומתוך השמחה התחדש לי חידוש עצום מתוך היסוד של החידוש הקודם, והודו לה' שגם בתוך שמחת נישואי בני עזרני ה' לחדש חידוש עצום בס"ד.

שמוסם דברי הגמרא **סנהדרין צד'** שחזקיהו מלך יהודה היה ראוי להיות משיח ה', אומנם כאשר נעשה לחזקיהו הנס העצום שכל צבא סנחריב העצום מת בשומעם את שירת המלאכים בליל פסח, וחזקיהו למרות הנס העצום לא אמר שירה ולכן עם ישראל הפסיד את ביאת המשיח, ולמרות שהארץ וכו' אמרו לה' שאנחנו נאמר שירה במקום חזקיהו, בכל זאת הקב"ה לא הסכים לתמורה, ולכן משיח לא בא באותה הזדמנות חזקה ועצומה.

יש לשאול א. מדוע חזקיהו הצדיק מלך יהודה שכבר אמר שירה על מה שנרפא מחולייו שכמעט מת ממנה, מדוע אכן נמנע לומר שירה על הנס העצום שאירע לעם ישראל?? ב. מדוע הקפיד הקב"ה עד כדי כך ולא הביא את המשיח אך ורק בגלל שחזקיהו לא אמר שירה על הנס??

ונראה, שהיות ושירה על נס של עם ישראל זה כדוגמת השירה שהייתה בים סוף ועל הבאר, ששרו כל עם ישראל

וטהר לבנו - חוקת

ישראל בעניין אמירת השירה, לכן גרם בכך שאין רוב עם ישראל צדיקים ולכן עם ישראל לא ראויים לגאולה השלימה ויל"ע.

ישראל צדיקים ממילא המשיח צריך להגיע, כי עם ישראל הגיע לשלימות, ויתכן לפי זה שרק בגלל טענת חזקיהו בכך שלא אמר שירה כי התעקש לכלול ולהחשיב גם את רשעי

אומנם יתכן שזכה חזקיהו שהגאולה השלימה תהיה שכל עם ישראל גם הרשעים יגאלו כי יבוא אליהו והמשיח ויחזירו בתשובה שלימה את כל עם ישראל כך שיתמו חטאים ולא חוטאים, ולא יהיו יותר חטאים בעם ישראל, ואזי נזכה בקרוב ל"ברכי נפשי את ה' הללו קה", בברכה ובשירה חדשה יחד עם כל עם ישראל כולו, "כי לא ידח ממנו נידח" אמן ואמן.

ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה ועל אהרן, וירב העם עם משה

ההיות ואהרן פירש אותם לטובה, לכן הם פרשו מלריב עם אהרן ופנו לריב בעיקר עם משה, ואולי בדרך רמז גם על אהרן שהיו מנהיג ופרנס הדור כשותף למשה.

ומדרש זה ממש הדהים אותי, שבפשוט עם ישראל לא שמעו את הדיון בין משה לאהרן, כי אם הם היו קרובים למשה ואהרן אז לפי מבע פניהם ודיבורם הכעסי היה אהרן מבין מיד שכוונתם לרעה ולתלונות ולא לבכי ואבל על מרים.

ובכל זאת עצם הדבר שאהרן דיבר עליהם טוב למרות שלא שמעו וגם בסופו של דבר התברר גם לאהרן שטעה שלימד עליהם זכות, בכל זאת זה כבר השפיע על עם ישראל לנהוג כבוד באהרן הכהן ולא לריב עמו.

ללמדנו עד כמה עלינו ללמד זכות ולדבר טוב תמיד על הזולת וקל וחומר על בנינו ותלמידינו היקרים, ככה נרבה שלום ואהבה בעולם, ורק טוב יצא לנו מזה, ולהיות אהוב ונחמד למטה ולמעלה זה מעלה עצומה שכדאי מאוד לנו לדבוק במידה זו תמיד.

ויקהילו משה ואהרן את כל הקהל אל פני הסלע – האם חטא אהרן?!

במקום לדבר עמו, ולכן נגזר עליו למות במדבר ולא להיכנס לארץ ישראל.

אבל כל זה היה שווה בשביל ההמשך המדהים, שהקב"ה האשים את אהרן בחטא מי מריבה, וטוען המדרש זה שאמר הכתוב (קהלת ח) **"יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים אמרתי שגם זה הבל"**, שאהרן היה לו לומר לא עברתי על דבריך למה אני מת? וממשיך המדרש, ולמה נתפש אהרן? אמר משה רבינו: אני הקפדתי, **אהרן מה חטא?!** לפיכך הכתוב מקלסו (דברים לג) **"וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך, אשר נסיתו במסה תריבהו על מי מריבה"**, ונראה שאכן היה אסור לאהרן למחות ולמנוע ממשה להכות בסלע למרות שהוא היה גדול ממשה בגיל, בכל זאת אהרן קיבל את משה לרבו.

וזה היה הנס הגדול, שכל עם ישראל יראו את הנס העצום של גדלות האדם ותעצומת נפשו של אהרן שנהג בתמימות מושלמת, ולמרות שהקב"ה האשימו והענישו על לא עוול בכפו, בכל זאת שתק ולא מחה ולא פקפק אלא קיבל זאת בהכנעה מושלמת.

וזה כדוגמת גדלות יעקב אבינו שלמרות שידע שצדיק מושלם הוא כפי שהעיד לעשו **"עם לבן הרשע גרתי ובכל זאת תרי"ג מצוות שמרתי"**, בכל זאת כשקיבל את הידיעה שבנו יוסף מת ולכן כפי שקיבל הוא ירד לשאול לגיהנום כי מת אחד מבניו בחייו, בכל זאת במשך כל 22 שנה שיוסף אבד מחייו, לא נחלש יעקב מאומה מעבודת ה' המושלמת אלא המשיך בדיוק כפי שהיה נוהג כשחשב שהוא הולך לגן עדן, כי זה האמת שצריכים לשמוע ולעבוד את הבורא בלי שום תועלת אישית, אלא כי זה האמת.

ואכן שווה שכל עם ישראל יצטופף בנס עצום לראות מחזה שהוא באמת מעל הטבע, כי אדם לא מסוגל לעמוד בעוצמת נפש כזו של אהרן הכהן, וכל עם ישראל חייב ללמוד מדרכו להיכנע לבורא יתברך תמיד ובכל מצב ובכל עניין, פשוט תמיד!!!

המדרש ילמדנו כאן מביא שאלה מעניינת, שמצד אחד כתוב "ויקהלו על משה ואהרן" כי צמאו למים, אבל מיד כתוב "וירב העם עם משה" – דהיינו רק עם משה, אבל בהמשך שוב כתוב "ולמה הבאתם" ובהמשך "ולמה העליתנו", והשאלה היא מה פשר שתחילה רצו לריב עם משה ואהרן ולאחר מכן רבו רק עם משה, ובסוף התלוננו בלשון רבים שיתכן שכלול בזה גם אהרן?!

עונה המדרש, שמשה שאל את אהרן מדוע נקהלו העם? ואהרן ענה לו שהעם לא הספיד כראוי את מרים הנביאה לכן הם באו להשלים את הבכי הראוי על פטירת מרים, ומשה רבינו טען לאהרן שזה לא נכון, כי אם עם ישראל היו באים למטרה קדושה וטובה אזי הזקנים היו הולכים בראשם, ולא היו באים כולם בתערובת.

ללמדנו עד כמה עלינו ללמד זכות ולדבר טוב תמיד על הזולת וקל וחומר על בנינו ותלמידינו היקרים, ככה נרבה שלום ואהבה בעולם, ורק טוב יצא לנו מזה, ולהיות אהוב ונחמד למטה ולמעלה זה מעלה עצומה שכדאי מאוד לנו לדבוק במידה זו תמיד.

במדרש רבה בפרשתנו מגלה סוד על נס עצום, שהמדרש משווה את הכתוב כאן בניסיון מי מריבה **"ויקהילו משה ואהרן את כל הקהל אל פני הסלע"** לכתוב **"ואת כל העדה הקהל אל פתח אהל מועד"**, שכשם שהיה נס שכל עם ישראל נכנס בשטח הצר של פתח אוהל מועד, שזה מועט המחזיק את המרובה ממש, כך גם כאן **כל אחד ואחד ראה עצמו עומד על פני הסלע**, ונס עצום כזה היה גם כשעברו את הירדן בכניסתם לארץ ישראל, שנכנסו כל עם ישראל בין שני בדי ארון שנאמר **"ויואמר יהושע אל בני ישראל גשו הנה ושמעו את דברי השם"**, וכאן כל ישראל עומדים ורואים כל הנסים שבסלע.

התחילו לומר משה שהיה רועה צאן לכן מכיר חוקי הסלעים ואולי מחפש הוא אבן שעל פי דרך הטבע יצא ממנו מים, לכן דרשו שיוציא להם מים דווקא מהסלע שעומדים הם עליו בנס, לכן צווה עליהם משה ואמר להם **"שמעו נא המורים"**.

וממשיך המדרש **"וירם משה את ידו ויך את הסלע"**, הכהו פעם אחת התחיל הסלע נוטף טיפות מים, אמרו לו בן עמרם הללו מים ליונקי שדים או לגמולי חלב, מיד הקפיד כנגדן והכהו פעמים, ויצאו מים רבים ושטפו כל מי שהתחצף כנגד משה, שנאמר **"ונחלים ישטפו"**, ואעפ"כ לא עשה משה אלא מסלע שאמר לו הקב"ה, ומנין שאף אותו סלע שאמרו ישראל עליו, וכל סלע וסלע וצרור שהיו באותו מקום היו מוציאים מים, שנאמר **"יבקע צורים"**.

ופלא הדבר מדוע ובשביל איזה מטרה נוצר נס זה שכל עם ישראל יעמדו על סלע קטן, וכלשון המדרש **"עומדים ורואים כל הניסים שבסלע"**? ובפרט שאותו הסלע שעמדו עליו בנס לא היה האבן הנכונה כפי ששמע מסוף דברי המדרש?!

ואולי נס זה נעשה בעבור יטעו בני ישראל באבן שיחשבו שזה האבן הנכונה שממנו יצאו המים, והראיה שאבן זו מיוחדת שבו נעשה נס מיוחד כפי הנס שנעשה בפתח המשכן המקודש ובין בדי ארון הקדוש ביותר, ומתוך עקשנותם ומריבתם עם משה נכשל משה והכה את הסלע

וטהר לבנו - חוקת

ואכן ידוע האמרה החסידי, אותות ומופתים באדמת בני חס, כי הנס הגדול ביותר הוא עבודת המידות ואצילות הנפש שהצלחה במלחמת היצר הוא מעל כל הניסים והנפלאות, ומה צריכים להתפעל ולשאוף להגיע לדרגות נאצלות אלו, וזכור נשאלוהו נשלח לרבי עקיבא בעת עוניו לקחת ממנו קש ולא לתרום לו, וכן לרשב"י נברא בנס עץ חרוכים כי הנס היה לבנות יהודי גדול ועוצמתי בתורה ויראת שמים מתוך מסירות נפש, זה נס הגדול ביותר, לראות אדם שגדל וצמח מתוך קשיים עצומים ובכל זאת להצליח להתעלות מאוד מאוד, פלא ונס הראוי לכל תהילה.

מיתת צדיקים מכפרת כמו פרה אדומה – מה כיפר מיתת מרים ופרה אדומה?

אהרן זכו אלו שפרשו לחיים לא רק להישאר בחיים, אלא גם להתעלות עוד יותר ולהיות דבוקים בה' כפי שהוסיף רש"י דווקא אצל פטירת אהרן.

ובדוך נוספת אפשר לפרש, שהנה הכל היה כשרשרת כביכול, שהרי לולי פטירת מרים לא היה מי מריבה, והקב"ה קבע מראש שמה ילקח במי מריבה כדברי **המדרש יט' יד'** "המה מי מריבה" מכאן אתה למד שמקדם היה מתוקן שיענש משה על המים, ולכן נפטרה מרים קודם משה ואהרן, ובכך הכשירה את חיסרון המים שמחמת זה יהיה חטא מי מריבה כביכול, ומחמת זה מתו משה ואהרן.

וכ"כ מפורש במדרש יט' יג' שמה היה חייב להיפטר עם מתי מדבר כי רק כך הם יקומו יחד עמו לחיי העולם הבא.

ולפי"ז הכל נפלא ביותר, שפטירת מרים ומשה ואהרן, לא היה באמת בגלל חטא, אלא בכדי להציל את כל דור דעה שמתו במדבר שיזכו לעולם הבא, וזה בדיוק כמו פרה אדומה, שהטהור מפסיד ונטמא בשביל לטהר אחרים, כך הם נפטרו במדבר לטהר לעתיד לבוא את דור דעה.

ויתכן שהסיבה שהקב"ה זימן מראש למשה ואהרן שיענשו על מי מריבה, זה מטעם שכתוב במדרש יט' יב': אמר משה רבינו הרי גזרת עלי למות במדבר עם הדור הזה שהכעיסוך, שנאמר (תהלים עח) "כמה ימרוהו במדבר יעציבוהו בישימו" ועכשיו יאמרו לדורות שאני כמותם, לכן ביקש משה יכתב עלי על מה נענשתי, שאיני חוטא כמוהם, לפיכך כתב יען לא האמנתם:

ובדוך אגב נלמד מזה שלמרות שמה היה עניו מכל האדם, ואמר נחנו מה, בכל זאת כפי שאומרים נפשי כעפר לכל תהיה – אבל לא כסירחון לכל תהיה, שעפר אין לו ריח, וכן לאפר, ומשה העניו דרש שביזיונות ושם רע לא יצא עליו, בפרט חילול ה' של עבירה חמורה של חטא המרגלים, ואכפתיות משם רע וחילול ה' שם עבירה לא סותר כלל את מידת הענווה. והשלמה נפלאה הוסיף הרב יוחנן ציון סביר שליט"א שיתכן שהפסקת המים בעת פטירת מרים היא זה שגרמה חליפין שלא ימותו בשנת ה' 40 כל אלו שמלאו להם 60 בשנה זו, כמין כופר נפש.

פטירת אהרן קודם משה למה?

אומנם יש לכאורה סתירה האם באמת קנו מעשו לפחות מחוץ לגבול אדום, או כמשמעות התורה שנטו מעליו והתרחקו מגבולו וממילא לא קנו מהם כלום, גם לא בגבולות? עיי' דברים פ"ב.

ויתכן שיש עוד רווח מפטירת אהרן קודם משה, שזה הוכיח כוחו של משה שכל המתנות – המים וענני הכבוד חזרו בזכותו של משה לבד, והמן תמיד היה בזכותו, וראה המשך בעניין זה במאמר הסמוך.

מים ענני הכבוד ומן בזכות מי?

בשכר שלשה זכו לשלשה, בשכר חמאה וחלב שהגיש אברהם למלאכים זכו למן, בשכר והוא עומד עליהם זכו לעמוד הענן, בשכר יוקח נא מעט מים זכו לבארה של מרים?

מלך ראש הישיבה רש"י זצ"ל הביא דברי רש"י כ' א' "למה נסמכה פרשת פרה למיתת מרים, לומר שמה פרה – קורבנות מכפרים, כך מיתת צדיקים מכפרת, והקשה מה כיפר פטירת מרים? הרי אדרבא מעת פטירתה הפסיק בארה של מרים להוציא מים, ואם כיפר פטירתה למה נראה שבמקום שיוטב לעם אדרבא הורע לעם?

למרות שאין קשר בין המים שבאו בזכותה וכשנפטרה פסק הזכות, מכל מקום נראה לעין שאין כפרה מוחשית בפטירתה כשם שמוחש שבזכותה באו המים, ובחוש נפסקו בעת פטירתה.

עוד יש להקשות מדוע מודגש פעמים במילים "כל העדה" עדה שלימה, שמעתה כולם זכאים להיכנס לארץ, כי כל מתי מדבר תמו למות, ודרשה זו הביא רש"י הן בהגיעם לקדש שם נפטרה מרים שזה היה בחודש ניסן, וכן כשיצאו מקדש בעת פטירת אהרן בפסוק (כב) ושם הוסיף רש"י שעל הנשארים נכתב (דברים ד) חיים כולכם היום. ועוד קשה מה כיפר פרה אדומה, שנכתב עליה בדרשת רבי משה הדרשן, שתבוא אמו ותנקה צואת בנה, ובכלל בלימוד מה פרה אדומה מכפרת, כך מיתת צדיקים?

ויתכן שהיות ולולי חטא העגל היו חיים לעד, מדרש רבה במדבר טז' כד' ובגלל העגל נגזר עליהם מיתה, לכן פרה אדומה המטהרת מטומאת מת, בעצם גם מטהרת מטומאת העגל.

ואולי החוק שיש בפרה שהטמא נטהר, והמטהר הטהור נטמא, זה חלק מכפרת חטא העגל, כי בחטא העגל עם ישראל טימאו את אהרן הכהן כשאיצלו אותו באונס גמור לעשות את העגל, ולכן בפרה אדומה כל ימות עולם כשמטהרים טמאי מתים הטהור המטהר נטמא, בכדי שנזכור לתקן את מה שטימאו את אהרן הקדוש והטהור.

ואכן פטירת מרים כיפרה בחוש שכל אלו שהיו בני 60 בדיוק בט' באב של שנת ה' 40 למרות שבלי ט' באב נכנסו לקבר, בכל זאת הם קמו חיים ולא מתו כפי שמתו כל בני ה' 60 כל עשרות השנים הקודמות. וכמו כן מיתת צדיקים כיפרה גם בפטירת אהרן, ואין כאן כפילות, כי בפטירת

כתוב במדרש יט' טז' שאהרון נפטר לפני מלחמת סיחון ועוג כי עם ישראל התחברו לרשע, בכך שדברו שלום עם אדום, למרות שה' אמר שזה לא יעזור, ונשאלת השאלה למה משה רבינו בכל זאת דיבר עמם שלום למרות שידע שאין בזה תועלת כלל?

ואולי משה רצה להדגיש לעשו שה' ברכו בכל למרות ה' 40 שנה במדבר. להודיע שבחי ה' שאינם עם של עבדים שקשה להם לקנות ולשלם ביד רחבה בלי דקדוקי עניות, אלא שישלמו ברחבות כדרך הגבירים הגדולים – כמדרש יט' טז'.

הזדע שמשון מקשה, וכי המים והענני הכבוד והמן היו בזכות מרים אהרן ומשה, הרי מבואר בגמרא ב"ק פ"י שכל זה היה בזכות הכנסת אורחים של אברהם אבינו כשקיבל את המלאכים, כדוגמת תנא דבי רבי ישמעאל שכתב:

וטהר לבנו - חוקת

ואהרן ומשה קבלו עם ישראל מתנות אלו, ובזכות כולם יחד וכל אחד בלחוד, וגם כאמור קודם בזכות חסדי אברהם אבינו.

ולמרות כפל הזכויות, צריך לדעת כי גם השימוש במתנות הללו השפיע כוח הצדיקים על הנהנים מהמתנות.

ולכן כמה שיותר כוח של צדיקים שישפיע זה ברכה עצומה וטובה גדולה לעם ישראל, כי בכוח ההנאה ממתנת הצדיקים הם מתחברים לצדיקים ולקדושתם ולמעשיהם.

למה משה רבינו פחד מעוג - ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו

ועשי עגות"), ועוג כשראה אותה אז חמד בה ממילא איבד את שכל הישר, וכאשר אדם משוחד בתאוה מתערב בו טוב ורע היגיון וטיפשות יחד, ואז התהפך כוונתו לרעה שקיווה נגד ההיגיון שאברהם ילחם וימות במלחמה.

ואולי עוג בגלל תאוותו להתחתן עם שרה, רימה את עצמו לחשוב שאכן היות הקב"ה הציל את אברהם מכבשן האש זה אכן מוכיח שה' מצילו ומגן עליו, ולכן אברהם אבינו ילך בכוח אמונתו ובטחונו בלי לשאול את ה' על כך, אבל היות וכאן אברהם הולך להרוג אחרים אולי באופן כזה הקב"ה לא יעזור לו וממילא אברהם ימות, ובפרט שאברהם נפרד מלוט שחיפש ויצא לתרבות רעה, שאז אולי עוג חשב שיש מקום לדון שמא אין עניין להצילו אפילו בלי מסירות נפש, וממילא ה' לא יהיה בעזרו להרוג אנשים.

ואומנם היות ועוג האמין בכוח הצדיק, לכן למרות רשעותו יש בו כוח להזיק לעם ישראל כשהם פגומים באמונה בצדיק, ולכן משה רבינו שלח מרגלים לפני מלחמת עוג, כי מרגלים אלו בטחו בצדקת משה ובכוח תפילתו שמלבד הריגול הם גם יכבשו וינצחו את אנשי יעזר, והם התבוננו כראוי וחשבו וכי מה ראה משה דווקא עכשיו לשלוח מרגלים? והבינו כי משה רוצה שהם יתחזקו באמונת צדיקים וילחמו גם בלי שיצוו על כך, והם בכוח הבנתם בדעת רבם נלחמו ונצחו.

ולכן כדברי רש"י תיקנו מה שקלקלו המרגלים הראשונים, ובזה בא משה להילחם נגד עוג שהאמין באמונת צדיקים.

ואומנם עדיין משה פחד מעוג, כי ראה שהוא חי שנים רבות כל כך, ובפרט שקיבל תפקיד לשמור על יושבי ארץ כנען מפני בני ישראל, ולמרות כוונתו הזדונית בכל זאת הקב"ה האריך את ימיו, **והסביר תלמידי היקר אברהם לויני** שמה חשש שמא הוא כמו נבוכדנצר שקיבל כוח מה' לנצח את העמים מעל דרך הטבע, וכמבואר **בספר חבוקק בהרחבה**, כי בתחילת דרכו היה טוב שראה מלאכים שהרגו את מחנה אשור והוא מהבודדים ששרדו, והאמין באמונה ברורה בה', רק בגלל גאוותו כשהיה צדיק התעוות שכלו והרשיע מאוד מאוד, ובכל זאת הקב"ה השאיר בידו את הכוח להשמיד מעם ישראל עם רב ולהחריב את בית המקדש ולהגלות את שארית הפליטה, כי עם ישראל חטאו מאוד למרות הזהרות הנביאים.

ולמרות שמה שלח 2 מרגלים לתקן, בכל זאת אולי חשש משה שזה לא מספיק, וזה לא תיקון מושלם, כי קדם לזה מה שחטאו בנחשים שכפרו בטובת המן, **ופגעו בה' ובמשה רבינו**, לכן היה מקום לטעון שעדיין חטא המרגלים והזלזול באמונת צדיקים לא תוקן, ובפרט שיש דעה שהמרגלים כאן היו כלב ופנחס – **תרגום יונתן**, ואם כן לכאורה לא התחדש מאומה, כי שלח צדיקים ברורים ומוחזקים **שכלב הוכיח שלא ידבר רע**, ופנחס הרי ה' העיד על פנחס שנתן לו את **בריתי שלום** – **שישאר צדיק תמיד**.

ותירץ שבהתחלה היה זה בזכות אברהם רבינו, אבל מיד אחר כך היה זה בזכות מרים אהרן ומשה, ולכן מובן משכתב רש"י **"כל ארבעים שנה"**, שלכאורה פשוט הדבר שכל הימים שהיו במדבר היה זה 40 שנה, ושתו מבארה של מרים, ומה התכוון רש"י להדגיש ולחדש, אלא לומר שרק הרגע הראשון היה בזכות חסדי אברהם אבינו.

וייתכן שמכך שכשנפטרה מרים פסקו המים, וחזרו בזכות אהרן ומשה, וכן כשנפטרה אהרן פסקו ענני הכבוד וחזרו בזכות משה רבינו – **תענית ט'**, זה הוכיח שבזכות מרים

כתב רש"י ע"פ הגמרא (נדה סא) שהיה משה ירא להלחם שמא תעמוד לו זכותו של אברהם שנאמר (בראשית יד) ויבא הפליט הוא עוג, שסיפר לאברהם שבן אחיו לוט נשבה.

ולכאורה לא מובן מדוע משה רבינו פחד מעוג מלך הבשן, הרי כוונת עוג מלך הבשן כשהודיע לאברהם אבינו שנשבה לוט לא הייתה לשם שמים ולשם מצוה, אלא כוונתו הייתה זדונית שרצה שאברהם ילך להילחם וימות במלחמה ואחרי זה עוג יקח את שרה לאשה?!

ומתירץ הדעת זקנים שהיות ולמעשה יצא תוצאה טובה שאברהם הציל את לוט ויצא מזה דוד, ויצא שם גדול לאברהם אבינו שניצח את המלכים החזקים, לכן משה מזכותו, ובפרט שראה משה שעוג זכה לאריכות ימים מופלגת.

וקשה שמחשבה טובה בגויים אין הקב"ה מצרפה למעשה, ואילו מחשבה רעה אצל גויים הקב"ה מחשבה למעשה, א"כ בעוג שמעשהו הטוב בכוונה לרעה מדוע יחשב לו לטובה ולזכות?!

ועוד קשה שבעצם הוא עזר בעקיפין שיצא משיח לעם ישראל, שזה עתיד קיום עם ישראל, מדוע יקבל שכר להשמיד את עם ישראל שזה היפך מסיבת השכר?!

ונעצם יש עוד שאלה, הרי בדרך הטבע לא היה סיכוי לאברהם לנצח את המלכים הגיבורים שנצחו אפילו עם של רפאים וענקים, ומה פתאום עוג חשב שאברהם יסכים לצאת להילחם נגד הטבע, שבוודאי ינוצח בדרך הטבע, ואם לא היה צווי מה' להציל את לוט אין היתר להסתכן בשביל פדיון שבויים כשזה סכנה ברורה?!

ואם עוג חשב שאברהם יבקש רשות מה' אם כן בוודאי ינצח, למה יחשוב שאברהם ימות במלחמה?!

ואלא יתכן שעוג לא חשב שאברהם אבינו יבקש רשות מאת ה', אלא עוג חשב שאברהם בכוח בטחונו בה' שהצילו מכבשן האש באור כשדים, בוודאי יצא להילחם להציל את לוט כי בה' בטחונו.

וייתכן טוען תלמידי היקר **אברהם לויני** שבאמת עוג סיפר לאברהם אבינו בכוונה טובה, שילחם בנמרוד ובמלכים אשר עמו בכדי שיציל את לוט, כי הם רצו גם להרוג את עוג כפי שהרגו את כל הרפאים ובני ענק, וכוונה כזו כשרה היא כי לא מצפים מגוי שיבוא לשם שמים בלי טובות הנאה.

אבל ברגע שעוג הגיע לאברהם אבינו אולי שם עוג ראה את שרה אמנו (ושמא היא הכינה לעוג את המצות ונתנה לאברהם ליתן לעוג, עי' תוס' נדה ס"א, ובפשטות שרה הייתה מכינה כמוכח בפרשת וארא **"וימהר אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת לושי**

וטהר לבנו - חוקת

ואם תשאל מדוע משה היה צריך לעשות תחבולה בדרך הטבע לנצח את עוג למרות הבטחת הקב"ה, וכפי שמובא בגמרא ברכות נד' שמשה היה גבוה 10 אמות ולקח גרזן של 10 אמות וקפץ 10 אמות והכה את קרסולו של עוג, ולמה לעשות פעולות גשמיות אלו ועוד מאמץ אדיר לקפוץ בגובה כל הגוף, הרי קיבל הבטחת ה'?

ואולי משה בענותו הרבה לא רצה לתלות ניצחון עוג בזכותו "בידך נתתיו", כי הוא צדיק גמור, אלא משה הרגו 33 פעמים 10 אמות, לרמז על כוח זכות 3 אבות.

ומוסיף תלמידי היקר אברהם לוי שאולי משה רבינו ומתוך ענותו רצה לרצות את עם ישראל, ולכן רימז שבא לנצח את עוג בכוח **כהנים לויים וישראל** שהם 3 קבוצות מרכזיות של עם ישראל, ואין עדה פחות מ-10 משנה סנהדרין א' ו', כמו ה-3 מצות שבבילי הסדר.

ואולי יש להוסיף שה-30 אמות שהיה צריך משה בכדי להרוג את עוג, זה כנגד "כה יהיה זרעך" שיהיה בגמטריה 30 צדיקים שבכל דור ודור שעליהם העולם עומד, כמובא ברש"י ומצודת דוד זכריה יא' פסוק יב' יג'.

נחש נחושת ושים אותו על נס

לכם יציאות מהמן, ולכן אתם מתלוננים, הרי לכן דרך הטבע שיש הרבה נחשים במדבר.

ואולי יש להוסיף על דבריו שלכן כתוב הנחש לשון יחיד שכל א' הכיר את הנחש שהיה אמור להכישו במדבר לולי ענני הכבוד, והיה כאן נס עצום שהנחשים שמתו קמו לתחייה, וזה מידה כנגד מידה שחשבו שהבטן תתפוצץ למרות שלא השמינו.

והתרופה לא לראות אלא להתבונן בנחש ולהתעמק בנחש, וכי מה עניין זה, הרי עליו להביט כלפי מעלה ולכוון לבו לאבינו שבשמים?

אלא החובה היא להתבונן כמה חמל ה' עלינו 40 שנה שלא היו נחשים, וכמו כן יש להוסיף את דברי המדרש רבה יט' נ"ג שכתוב ויעש משה נחש נחושת וישמחהו על הנס - זרקו לאויר ועמד: שנס כפשוטו **שעמד באויר בנס**

ועצם זה שהנחש עומד באויר בנס זה כבר התבוננות לשמים, שרואה כוח ה' ושליטתו בטבע ומעל הטבע, ממילא הוא משעבד לבו לשמים.

וברגע שהחוטא הבין שהחטא הוא הממית ולא הנחש, כך הבין שהמן היה נס לטובתו מעל הטבע ולא לרעתו, ממילא תוקן החטא וממילא אין נשיכת הנחש ממיתו. **ותפילת** משה עזרה, שיצליחו להכיר חטאם וטעותם לעומק ולחזור בתשובה שלימה, ולא רק כאדם שנהנה מחטא ומבקש סליחה.

בואו חשבון כי אש יצאה מחשבון

אחר סיחה נאה, "בעלי במות ארנון" אלו גסי הרוח - שכל אדם שיש בו גסות הרוח נופל בגיהינום, "ונירם" - אמר רשע אין רם "אבד חשבון" - אבד חשבוננו של עולם "עד דיבון" - אמר הקב"ה המתן עד שיבא דין "ונשים עד נפח" - עד שתבא אש שאינה צריכה ניפוח "עד מינדבא" - עד שתדאב נשמתן ואמרי לה עד דעביד מאי דבעי, אמר רב יהודה אמר רב כל הפורש מדברי תורה אש אוכלתו שנאמר "ונתתי [את] פני בהם מהאש יצאו והאש תאכלם".

וכתב הרשב"ם בגמרא שם תצא אש מן המחשבים - הצדיקים ותאכל את שאינם מחשבים, ומפרש הרשב"ם שאלו שאינם מחשבים הם צדיקים קטנים כמו שכתוב

ובכל זאת משה שלח דווקא אותם כי הם הוכיחו שלא ירגלו לרעה, אבל אולי חשש משה שזה מספיק לתקן חטאם של עם ישראל, בפרט בזמן סכנה שהשטן מקטרג.

ואכן כשיש זלזול באמונת חכמים יש גזירת כיליון על עם ישראל, כפי שהיה בדור מרדכי שלא שמעו למרדכי שהזהיר לא להשתתף בסעודת אחשוורוש הרשע.

אבל הקב"ה אומר למשה אל תפחד מעוג, כי **בידך נתתיו**, דהיינו גם על הצד שאתה חושש שלא תוקן חטא המרגלים, וגם אם עם ישראל לא תקנו עצמם באמונת חכמים, בכל זאת אין לך מה לחשוש מעוג, כי **שמרתי את חיי באריכות ימים מופלגת בכדי שימות רק עכשיו בידך**, והרי אתה משה צדיק עבד נאמן, ואין בך חיסרון כלל, לכן אין לך מה לחשוש מפניו, וזה עצמו יחזק לעם ישראל עוד יותר את האמונת צדיקים.

ואכן דווקא בפרק זה בפסוק כא' מרומז שמשה שקול כנגד כל ישראל, וכן להיפך, כי כאן משה המושלם ניצח את עוג בזכותו הקדושה, ובעצם יתכן שגם את סיחון נצחו בזכות משה רבינו.

ובמדרש רבה - הביאו רש"י, מסביר את סתירת הפסוקים, שבפסוק הראשון כתוב "והיה כל הנשוד - וראה אתו וחי", ואילו בפסוק הבא כתוב "והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי", והרי יש הבדל בין ראייה להבטה, שראייה קצרה היא והבטה היא ראייה ארוכה מעמיקה והתבוננות.

אלא מתרץ המדרש שבפסוק הראשון כתוב "כל הנשוד" - מדובר שאפילו כלב או חמור נושכו היה ניזוק ומתנוון והולך, ואילו נשיכת הנחש ממחרת להמית, לכך נאמר כאן "וראה אותו" ראייה קצרה, שהיא מועילה לנשיכת שאר בעלי החיים, וגם להכשת נחש שלא ימהר למות, אבל הנשוד מנשך היות ואינו ממהר להתרפאות בקלות לכן כתוב בפסוק השני "והיה אם נשך הנחש את איש והביט" שלא היה ממהר נשוד הנחש להתרפאות אלא א"כ מביט בו בכוונה.

ואמרו רבותינו **במשנה ר"ה פרק ג' משנה ח'** וכי נחש ממית או מחיה אלא בזמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים היו מתרפאים ואם לאו היו נמוקים (נ"א נזוקים):

והקשה מרן ראש הישיבה זצ"ל איך הנחשים שחטאו והחטיאו בלשונם בחטא עץ הדעת הם יענישו את עם ישראל שחטאו בלשונם? **ותירץ** מרן שיתכן שהנחשים הם אלו שהארון היה הורג במדבר במשך 40 שנה והם באו ונשכו אותם, כי אם אתם תמהים על דרך הטבע שלא היה

הגמרא ב"ב עח' אמר רב שמואל בר נחמן אמר רב יוחנן: **"על כן יאמרו המושלים** - המושלים אלו המושלים ביצרם, בואו חשבון בואו ונחשב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה, תבנה ותכונן אם אתה עושה כן תבנה בעולם הזה ותכונן לעולם הבא.

"עיר סיחון" אם משים אדם עצמו כעיר זה שמהלך אחר סיחה נאה, מה כתוב אחריו **"כי אש יצאה מחשבון"** - תצא אש ממחשבים ותאכל את שאינן מחשבים.

"ולהבה מקרית סיחון" - מקרית צדיקים שנקראו סיחון **"אכלה ער מואב"** זה המהלך אחר יצרו כעיר זה שמהלך

וטהר לבנו - חוקת

כשמצטערים מהסוכה יצאו בצער ומבווישים, כעבד שרבו שפך קיתון על פניו, שאינו רוצה בעבודתו, שהעבד נכלם.

ועונש זה כאשר היהודים מתנהגים כמו עבד מושפל ונכנע, ולא במרידה, זה מתנה מהקב"ה להראות חיבת עם ישראל לעומת הגויים.

ובעצם זה שיקף את עם ישראל בגלות, שלמרות כל הגלות והצרות וההריגות, בכל זאת שמך לא שכחנו, ועבדים נכנעים תלינו עינינו לשמים בתחינה ובהכנעה גמורה, וקבלנו באהבה את הייסורים הקשים.

והיות וחג הסוכות משפיל את הגויים, לכן זה ניסיון עבורם גם כשאין יצר בעולם, וכמשמע מרש"י, כי רגש הקנאה והכבוד עדיין קיים, כפי שכתוב **וכן תן כבוד ה' לעמך**.

ואומנם הגדרת צדיק קטן וגדול אינו נמדד בכישרון וזיכרון של דפי גמרא, אלא הגדר הוא מחשבים חשבוננו של עולם לאינם מחשבים, דהיינו צדיק גדול נמדד בהשקעתו לחשב כראוי את זמנו ויכולתו לפי מה שחננו ה', וניצול כל כוחותיו ויכולותיו כראוי זה צדיק גדול, ממי שאינו מחשב כראוי כל זמנו ויכולתו, או שמערב גאוה במעשיו הטובים, או שנופל בתאוות יצרו לפעמים רח"ל.

ובכדי להבין לדוגמא מה גודל חובת ההתבוננות, הנה לנו חובת התבוננות גם שהדברים נראים סתומים ולא מובנים היא חובה, כפי מה שלמדנו עם **תלמידי היקרים בכיתה ז' תורת אמת ב"ב שבזכריה ד' ד'** שואל את המלאך מה פשר חזון הנבואה, ומה המסר? והמלאך שואל את הנביא האם יש לך הסבר, והנביא אומר לו לא!! וזה חוזר על עצמו בפרק.

וצריך עיון כי המלאך לא יודע שהנביא לא יודע? ובפרט שהנביא בעצמו שאל תחילה את המלאך מה פשר הדבר?

אלא אולי המלאך בא ללמד, שגם אם אתה שאלת את השאלה ראשון, וגם אם אין לך תשובה, תתאמץ ותנסה אולי בכל זאת, ולא רק פעם אחת אלא כמה פעמים.

ושמא בא המלאך ללמד לנביא ולכל הדורות, הנה כמה פעמים אפילו נביא לא ידע פשר הדבר וניסה כמה פעמים, ובסוף יש הסבר, ולכן לא להתייאש מתעלומות וקשיים בתורה.

שמע קולו של הקב"ה שיושב ועוסק בפרשת פרה אדומה

של רבי עקיבא, כמו טען תלמידי היקר שתלמיד כבן, אומנם רבי עקיבא היה בן גרים לכן לא היה שייך הבקשה.

אבל קשה מאוד, שאליעזר נולד עוד במצרים לפני שמה עלה למרום, ואיך שייך שירמז ויקרא שמו אליעזר על שם רבי אליעזר כאשר משה שמו קבע קודם את שמו על שם שה' עזרו והצילו מחרב פרעה, ומשה עדיין לא ביקש שיקרא ע"ש רבי אליעזר.

ואולי ה' מגלה לנו שכוח צדיק יכול להתלבש על כל בן אדם גם כאשר הוא באמצע החיים, אם נקרא בשם הצדיק והולך בדרכי הצדיק, ולכן ה' רימז זאת תחילה בכתוב ושם האי אליעזר ע"ש העתיד שיבקש משה על הדבר ויל"ע.

קח את המטה והשקית את העדה ואת בעירם מכאן שהקב"ה חס על ממונן של ישראל, ולמה לא בגלל צער בעלי חיים, כפי שמצאנו באנשי ננווה שכתוב בסוף נביא יונה "ובהמה רבה" שה' חמל על הבהמות שלא חטאו?!

שאלת מרן איך סיחון יצא להילחם נגד ישראל הרי היו מוקפים בענני כבוד?

עמלק יתכן שהיות ופגע בנחשלים, היהודים החוטאים שהיו מחוץ לענן שפלט אותם לכן נאלצו עם ישראל לצאת מהגנת הענן ולהילחם בעמלק שלא יפגע ויחטיא את היהודים שמחוץ לענן, ולפי זה עיקר מלחמת עמלק בדורו של משה היה להציל את החלשים, אבל זה לא נכון כי מלחמת לה' בעמלק מדור דור, שבכל הדורות אין לנו ענני

קודם (בדף עה) שכל א' וא' נכוה מחופתו של חבירו, דהיינו חופתו של צדיק קטן מחופתו של חבירו צדיק הגדול ממנו:

ולכאורה צ"ע שאם כל צדיק נשרף משכרו של צדיק הגדול ממנו, א"כ איזה שמחה והנאה יש בעולם הבא כשיש צער השורף מגדלות חבירו?! **וגם** משמע בגמרא שמדובר על גהינום, ופלא שצדיק שיש לו חופה יהיה בגיהינום?!

ואולי, הצדיקים הקטנים שיוורדים לגיהינום הם בעלי גאוה, וגם שלא התמידו בתורה כראוי, ואולי לאחר שירדו לגיהינום והתנקו ממילא כבר אינם נשרפים מחופתם של חברים, כי אין יצר הרע לעתיד לבוא.

אך מכל מקום קשה שעדיין יש צער לראות מה השיג חברו ומה הוא לא השיג, ואולי גם לאחר הניקיון בגיהינום יש קנאה בחופתו הגדולה של חבירו, כי יתכן שקנאה קיימת גם בעולם הרוחני, כפי שמצאנו במלאכים שאין בהם יצר הרע ובכל זאת כתוב **ברש"י בראשית א' נו' "נעשה אדם"** - לפי שהאדם הוא בדמות המלאכים ויתקנאו בו לפיכך נמלך בהם, ולמרות דברי **המהר"ל דיוש על התורה ד"ה בחדוש השלישי**, שבעליונים שאינם חוטאים אין ביניהם לא קנאה ולא שנאה ותחרות וכל כיוצא בהם, אבל בני אדם שהיו בעולם הזה קודם ימות המשיח וחיי העולם הבא בעלי יצר הרע, ודרגתם לעתיד היא לפי מה שצברו בחייהם אם כן שייך בהם קנאה וצער גם לעתיד לבוא.

ובדרך אפשר, אולי הצדיקים הקטנים יבקשו מהבורא להתנקות עד כמה שאפשר בגיהינום בכדי לצמצם עד כמה שאפשר את הפער בינם לבין הצדיקים הגדולים מהם.

ואולי יש להוכיח שיש קנאה בעולם הבא, שהרי כתוב **בסוף ספר זכריה** שזאת תהיה **חטאת העמים ומצרים שלא יעלו לרגל לבית המקדש** בחג הסוכות, שיהיה להם רעב או מגפה, ולכאורה אם אין יצר הרע איך יחטאו לא לקיים מצוות ה' להעלות לרגל?!

אלא התשובה היא, שמצוות עליית לרגל בחג הסוכות הוא כדברי **רש"י זכריה יד' טז'** לעורר בהם את כישלונם שנבחנו מול עם ישראל במצוות סוכה, וה' הוציא חמה מנרתיקה והגויים יצאו מהסוכה ובעטו בה, לעומת ישראל

במדרש רבה יט' ז' ר' אחא בשם ר' חנינא אמר: בשעה שעלה משה למרום שמע קול ה' שיושב ועוסק בפרשת פרה אדומה ואומר **הלכה בשם אומרה**, ר' אליעזר אומר עגלה בת שנתה ופרה בת שתיים, אמר לפניו ריבון העולמים **יהי רצון שיהא מחלצי אמר לו חייך שהוא מחלציך** הה"ד (שמות יח) **"ושם הא' אליעזר"** שם אותו המיוחד:

ופלא שיש שם על שמו של צדיק עוד לפני שנולד הצדיק, ומצד שני מצאנו שמה ראה את שיעורו של רבי עקיבא וטען להקב"ה שעדיף שרבי עקיבא הוא יתן את התורה.

וטוען תלמידי היקר אברהם לויני למה לא ביקש שיצא רבי עקיבא ממנו? ואולי העדיף את רבי אליעזר שהיה רבו

וטהר לבנו - חוקת

הכבוד לא הגנו עליהם ויל"ע, ויתכן שכיבוש הארץ היה בשלימות שאין הרוג לעם ישראל, ולכן נאלצו לטרוח ולצאת מהענן להילחם ולכבוש בכדי להגן על החלשים שלא יהיה הרוג אחד מעם ישראל בעת הכיבוש שיהיה מושלם בלי חיסרון של יהודי אחד אפילו חלש וחוטא.

הכבוד והמלחמה בעמלק נתן כוח לכל הדורות לנצח את ה"אשר קרך בדרך ואתה עינף וייגע ולא ירא אלוקים" שבוזה עמלק נלחם בנו, וא"כ גם כלפי סיחון יצאו להילחם כי רצו להגן על החוטאים שהיו מחוץ לענני הכבוד שאולי עליהם לא הייתה הגנת הארון לסלק אויביהם כפי שענני

וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום - ויט ישראל מעליו

הפשעים הגדולים של אדום שהחריבו את בית המקדש השני ורצחו רבבות ומיליוני יהודים במשך דורי דורות, והגלו את ישראל מארץ ישראל לגלות קשה ואכזרית, אבל בכל זאת הנביא מתחיל בפשע הקטן כביכול שבתקופת בית ראשון אדום לא עזרו לעם ישראל, והנביא מחשיב זאת לפשע חמור כאילו הם נטלו חלק בחורבן בית ראשון למרות דווקא בגלל שעמדו מן הצד ולא עזרו!!

ושלב שני בפשעיהם – עלייה בדרגת פשעם הוא, שבחורבן בית ראשון אדום שמחו לאיד – לצרתם של ישראל ככתוב "ואל תרא ביום אחיך ביום נכרו ואל תשמח לבני יהודה ביום אבדם ואל תגדל פיך ביום צרה", והשלב הנורא הגדול יותר הוא "אל תבוא בשער עמי ביום אידם אל תרא גם אתה ברעתו ביום אידו ואל תשלחנה בחילו ביום אידו" שהכוונה לחורבן בית שני ורציחת היהודים על ידי הרומאים על פי המצוות דוד, והשלב האחרון כביכול זה התעללות בשרידי הפליטה בכל תקופת גלות אדום, ככתוב "ואל תעמד על הפרק להכרית את פליטיו ואל תסגר שרידיו ביום צרה".

ויתכן שהנביא מלמד אותנו שאדום התחילו בפשעים קלים כביכול – עמידה מהצד, אבל משם הם הידרדרו לפשעים מחרידים, כי פשע קטן גורר למדרון.

וכאן גם הקב"ה נתן הזדמנות לאדום שכביכול רק קצת התאכזרו שלא עזרו לאחיהם עם ישראל כל משך שנות גלות מצרים, ובאו להם בהצעה של שלום דווקא בזמן עם ישראל כביכול בגובה שיצאו ממצרים ביד רמה וה' מוליך אותם בניסים גלויים במדבר, שעכשיו יעזרו קצת לעם ישראל שיתנו מעבר נוח וקצר לעם ישראל דרך ארצם, ובכך יתקנו את התחלת אכזריותם כשהתעלמו מסבל עם ישראל במצרים, אבל אדום לא ניצל הזדמנות זו וגירש את עם ישראל מגבולו, ועל זה נכתב בתהילים אני שלום וכי אדבר המה למלחמה.

אבל בכל זאת נראה שניסיון זה של משה לעשות שלום עם אדום השפיע למשך שנים רבות, שכתוב בספר עמוס ב' א' על פשעי מואב וכפי שכתב המלבי"ם שאדום היה בברית עם ישראל, ובימי יהורם ויהושפט הלך אדום עמם להלחם עם מואב, ואז תפס מלך מואב את בן הבכור יורש העצר של מלך אדום ושרף אותו לשיד, וכתוב ויהי קצף על ישראל, שאז קצף אדום על ישראל על שלא הצילוהו מיד מלך מואב, ומאז התחיל אדום ללחום עם ישראל, ומאז התחיל להרע לישראל ושמר לו איבת נצח.

ואולי משה רבינו כאשר ביקש מאדום לעזור לעם ישראל, כינה את עצמו "מלאך" כדברי רש"י, כי רצה לרמז להם שגם אם הלכה שעשו שונא ליעקב והלכה זו התחילה עוד בחיי עשו כדברי רש"י על "וישקהו" שרק באותו רגע אהב עשו את יעקב כי עשו שונא ליעקב, אבל כמו שאני משה בשר ודם התעלתי מעל הטבע להיות כמלאך, כך אתם יכולים להתעלות מעל טבעכם ולהתגבר על ההלכה הטבעה בטבעכם לשנוא את יעקב, וזה לטובתכם לא להידרדר כמו שהידרדרו להחרבת בית המקדש השני וגלות אדום האיומה.

ואכן יתכן שדברי משה לא השפיעו מיד אבל השפיעו לאחר זמן, שהם היו בעלי ברית עם עם ישראל עד מעשה מלך מואב ששרף את יורש העצר של אדום וכאמור.

לכאורה פלא עצום הרי כל המסעות היו על פי ה' ככתוב על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו, וא"כ מה פשר הבקשה מאדום לנסוע דרכו, ומה פשר סירובו של אדום, שלכן ישראל נסעו סביב ארץ אדום, וכי לא נקבע המסע מראש ע"פ ה'?

עוד קשה שמשה רבינו שולח לאדום בקשה להתחשבות בסבלו של עם ישראל, ואומר לו אתה ידעת את כל התלאה אשר מצאתנו, וראיתי בספר ברוך מרדכי (ותודה לתלמידי היקר גבי רוזנטלר נ"ו שגילה והביא לי ספר נפלא זה) שהביא מספר ישועות מלכו שהקשה מהיכן לאדום לדעת שעם ישראל סבלו במצרים, הרי אדום רחוקה ממצרים?

ותידיץ שכתוב בפרשת תולדות שכאשר יעקב למעלה אז אדום למטה וכן להיפך, אבל אין מצב שאדום ויעקב יחד בשלווה, ואם כן היות ואדום היו בשלווה זה מראה להם שיעקב – עם ישראל למטה בצרה.

אבל קצת צריך עיון תשובה זו שהרי מצאנו מצב של "שני גויים – גאים בבטניך", שיעקב ואדום יהיו יחד למעלה כמו רבי ואנטוניוס קיסר רומי, ורק אחרי זה כתוב בפסוק "ולאום מלאום יאמץ" שיעקב ואדום כמו נדנדה אחד למטה השני למעלה. אבל אין זה קושיה שהרי יתכן שרק כאשר מלך רומי נכנע כעבד לרבי אזי שניהם במצב מצוין, אבל במצב רגיל חייב להיות אחד למעלה ואחד למטה.

אומנם עדיין קשה שלכאורה אדום לא היו למעלה שהרי הנביא ירמיהו מט' כותב על אדום שהוא "קטן בגויים", ובספר עובדיה כתוב "הנה קטן נתתיך בגויים בזוי אתה מאד" עובדיה א' ב'. ופרש"י שהכוונה שאדום לא הייתה להם מלכות עוצמתית כי לא המליכו עליהם מלך בן מלך, רק מלך בלי יחוס וכמו מלך זמני וחלש, ואם כן אדום לא היו למעלה אלא קטנים בגויים? ובאמת מובא בספר משך חוכמה שלכן כתוב "ויאמר אליו אדום" ולא כתוב ויאמר מלך אדום, כי למלך לא הייתה עוצמה אלא העוצמה הייתה בידי העם שהמליך את המלך הזמני.

והתשובה פשוטה נכון שהמלכות לא הייתה עוצמתית כלפי העמים, אבל כלפי העם זה החיים היפים שהמלך כוחו מוגבל ואין בכוחו לחנוק את העם, אלא יש איזון בין כוח המלך לכוח העם.

ובאמת עשיו עשה הסכם עם יעקב, שיעקב ילך לגלות ועשיו יהנה מהעולם הזה וככתוב ברש"י בראשית לו' ז'. ואכן עשיו ואדום ראו בלוויית יעקב אבינו שעם ישראל ירדו לגלות מצרים, שהרי בלוויית יעקב הגיעו צבא פרעה עד שאמרו אבל גדול למצרים, ולפני קבורת יעקב נהרג עשו, כך שאדום ידעו שעם ישראל ירדו לגלות מצרים. וכמו כן היות וניסי יציאת מצרים התפרסמו בכל העולם, ממילא ידעו אדום שעם ישראל סבל במצרים ולכן ה' הכה את מצרים בעשר המכות ובקריעת ים סוף.

והנה יש הלכה שעשו שונא ליעקב ומה פתאום חשב משה רבינו שאדום שיצאו מעשו ירחמו ויתחשבו בסבל שעם ישראל עברו, הרי מחמת שנאתם היה להם לשמוח בסבלם של ישראל ולא לרחם על עם ישראל?

אבל התשובה היא על פי נביא עובדיה א' מפסוק י' – יז שכתב על פשעי אדום "מחמס אחיך יעקב תכסך בושח ונכרת לעולם: ביום עמדת מנגד ביום שבות זרים חילו ונכרים באו שערי, ועל ירושלם ידו גורל גם אתה כאחד מהם": וכתב רש"י: ביום עמדת מנגד - שלא באת לעזור לו. גם אתה כאחד מהם - נחשב כאילו אתה מן הבאים עליהם:

ועינתני עם תלמידי המצוינים בת"ת תורת אמת ב"ב שהנה הנביא מתחיל מפשע שנראה לנו מזערי לעומת